

VERSLAG

Commissie Samenleving

BV23.0021

Datum vergadering : 9 februari 2023

Aanwezig in de raadszaal:

Commissieleden:

WIJ Lansingerland : Jan Alsemgeest, Petrine van Olst, Abdel Afalah
Leefbaar 3B : Marjolein Gielis, Leon Erwich, Roy Diepeveen
CDA : Nelleke Bouman, Dave Bergwerff, Rita Leijendekker
VVD : Marloes Draak, Boris Wezenberg, Eric Kampinga
D66 : Eva Heijblom, Sander Smolders
CU : Paul Lieverse, Annette Molenaar-Van der Beek
GroenLinks : Marko Ruijtenberg, Selgei Gabin
PvdA : Petra Verhoef

Wethouders : Leon Hoek, Titia Cnossen

Voorzitter : Matthijs Machielse

Commissiegriffier : Rianne Kokke

Afwezig

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 20.30 uur: Dames en heren, goedemiddag, het is half negen op deze donderdag 9 februari en het is weer tijd voor onze maandelijkse commissie samenleving, die deze avond in het teken zal staan van de samenlevingsvisie, de notitie reikwijdte en detailniveau RTHA en een aantal reeds aangemelde actualiteiten en rondvragen. Hartelijk welkom aan de kijkers thuis, op de publieke tribune, ambtelijke ondersteuning, wethouders en natuurlijk u allen, commissieleden. Alle partijen zijn vanavond weer vertegenwoordigd en ik hecht eraan even te melden, dat ik zojuist voorafgaand aan de vergadering een rondje heb gemaakt langs alle fracties en alle woordvoerders die nog naar de avond over RTHA zijn gegaan, zijn op tijd hier aanwezig. Dat is overigens ook de reden dat we om half negen zijn begonnen, maar we zijn dus compleet. Overige mededelingen van mijn kant zijn er niet.

2. Insprekers

De voorzitter: Mevrouw Krol, u heeft zich gemeld. U komt inspreken op RTHA, de notitie reikwijdte en detailniveau. U heeft 5 minuten.

Inspreker 1:

Mevrouw Krol: Dank dat ik hier aanwezig kan zijn, ook dank voor de zienswijze. Ik zag daar veel in terug van de brief uit november, wat ook wel logisch is. Er zitten hele goede punten in, maar ik wil nog wat verder gaan. We hebben een uur geleden een brief gestuurd naar RTHA, ik sta hier als woordvoerder van de BTV, met een verzoek tot rectificatie van de NRD. Ik licht een aantal punten uit deze brief eruit, dan weet u waar onze bezwaren zich tegen richten. We hebben geconstateerd dat de NRD, gepubliceerd op 25 januari, op materiële punten onjuist en onvolledig is. Het publiek wordt hierdoor verkeerd voorgelicht. Wij kwalificeren dit als misleiding. In de brief noemen we 5 punten, ik licht er even 3 uit. Op pagina 13 van de NRD staat het volgende. Probleemoplossend betekent in de context van de MER voor de directe omgeving minder hinder en verbeteren van de leefomgeving, en nu komt het, met als uitgangspunt het minimaal in stand houden van de huidige mobiliteitsfunctie. Bij deze zin wordt verwezen naar de luchtvaartnota en wordt gesuggereerd of gesteld dat dit in de luchtvaartnota staat, dat er uit kan volgen. Het tegendeel is waar. Wij lichten dat toe. Ik noem 1 van de punten van toelichting. Het formele uitgangspunt is in strijd met de voorkeursstrategie, zoals uitgewerkt in de luchtvaartnota, waarbij wordt ingezet, ik citeer uit de nota van antwoord op plan MER t.a.v. ontwerp luchtvaartnota. Waarbij wordt ingezet op een integrale mobiliteitsbenadering met inzet van alternatieven voor vliegverkeer, waar dit reëel is, kortere afstanden binnen noordwest Europa. Dus het uitgangspunt, dat de mobiliteitsfunctie van de luchthaven in stand moet worden gehouden onder verwijzing naar de luchtvaartnota is materieel onjuist, ik zou het zelfs misleidend willen noemen in samenhang met al het andere. Fouten. Bovendien, die huidige mobiliteitsfunctie is natuurlijk typisch iets wat in de regionale verkenning aan de orde had moeten komen. Daar was ook alle aanleiding toe, er was een motie van de gemeenteraad van Rotterdam, er lagen verzoeken vanuit Provinciale Staten Zuid-Holland en ook de

bewonersvertegenwoordigers hebben tijdens het participatietraject herhaaldelijk verzocht om een krimpscenario te onderzoeken en daarop aangedrongen. Desondanks is dit onderwerp tijdens dat traject niet verder onderzocht omdat de projectleider dit niet wenste te agenderen. Ik kom bij punt 2, wat eigenlijk punt 3 in de brief is. In paragraaf 2.3.6 van de NRD staat het volgende. De uitkomst van het participatietraject levert minder hinder op. Deze zin is onjuist. De uitkomst van het participatietraject, het EEP met ontwikkelruimte, levert per definitie meer hinder op. Ik leg dat ook uit aan de hand van de luchtvaartnota en ik verwijs naar de toenemende frequentie van vliegtuigen en de toenemende piekbelasting voor omwonenden, omdat er met grotere vliegtuigen zal worden gevlogen, de zogenoemde nieuwe generatie. Ik sla punt 4 over, ik kom bij het laatste punt. In paragraaf 2.5.3 van het NRD wordt t.a.v. het scenario EPP beperkte ontwikkelruimte en EPP zonder ontwikkelruimte wordt het volgende geconcludeerd. Van deze alternatieven is op dit moment nog niet vastgesteld of het financieel / economisch op langere termijn haalbaar is en dus deel uit kan of mag maken van de MER. In paragraaf 2.3.6 van de NRD staat een soortgelijke conclusie t.a.v. krimp en sluiten, ook daar wordt aangehaakt bij de gezonde financiële exploitatie van de luchthaven. Beide conclusies miskennen dat regionaal draagvlak een noodzakelijke voorwaarde is voor het luchthavenbesluit en dat uit reflecties op het EPP blijkt dat bewoners, bewonersvertegenwoordigers, gemeente, provincie een onderzoek naar een krimpscenario willen. De vraag of een krimpscenario voor een levensvatbare exploitatie van RTHA mogelijk is, is onderdeel van een MKBA onderzoek en niet een uitgangspunt of voorwaarde om het maar niet te doen. Wat ook belangrijk is, dit vind ik zeer essentieel en het is niet vermeld, ja, als je geen kleine lettertjes leest, dan weet je niet, als je geen jaarrekeningen leest, weet je dat niet, maar Schiphol Group is hoofdelijk aansprakelijk voor alle schulden van RTHA, omdat er een zogenoemde (...)verklaring is gedeponneerd. Dat is ook de reden waarom RTHA geen jaarcijfers publiceert, want die zijn geconsolideerd in de moeder Schiphol Group en Schiphol Group is hoofdelijk aansprakelijk. Dus zolang Schiphol Group niet besluit tot sluiting van de luchthaven van RTHA, zal zij financieel bijspringen en moeten bijspringen om RTHA solvabel te houden. Essentiële informatie die ontbreekt in dit stuk. Kortom, de strekking van de NRD tot maximale groei ofwel groei binnen de ontwikkelruimte, het enige realistische en juridisch haalbare alternatief is misleidend. Hierdoor worden belanghebbenden ontmoedigd om een zienswijze in te dienen, zij denken: het spel is toch al gespeeld. Of belanghebbenden, die daartoe wel overgaan, worden verkeerd voorgelicht, zodat ze niet adequaat kunnen reageren in hun zienswijze. De publicatie van deze misleidende NRD is onrechtmatig en wij hebben RTHA verzocht op de kortst mogelijke termijn rectificatie te publiceren via dezelfde kanalen. Als de stukken zijn gepubliceerd en als wij voor negen uur maandag geen reactie hebben, dan beraden wij ons over andere maatregelen, andere rechtsmaatregelen. Dit wilde ik even gezegd hebben. Daarnaast denk ik dat er veel is aan te merken, maar dat laat ik nog juridisch onderzoeken, want dat is niet mijn expertise, op de wijze waarop de handreiking MER wordt toegepast, de criteria, probleemoplossend, betaalbaarheid, of dat juist is, dat laat ik uitzoeken. De voorzitter: Zou u willen afronden? Mevrouw Krol: Over de zienswijze ben ik wel enigszins verheugd. Ik mis de harde garanties, dat geluidsruimte niet toeneemt als gevolg van het splitsen van geluidsruimte, dat staat niet in deze zienswijze, stond wel in de brief van 24 november. Ik vind het jammer dat de gemeente niet, zoals Schiedam, expliciet noemt dat er onderzoek moet worden gedaan naar een krimpscenario, want dat is waar regionaal draagvlak voor is, dat is waar draagvlak is voor omwonenden. Ik zou het moedig vinden als de gemeente dit opneemt, Schiedam heeft dat ook gedaan. Dank u wel.

De heer Lieverse, CU: U gaat erg hard voor mij, ik kan niet direct alles plaatsen. Het zou helpen als u de spreektekst, alle punten, via de griffier laat verspreiden onder de commissieleden. Mevrouw Krol: Dat ga ik doen, de brief is er net uit, dus ik ga hem inzenden, ja.

De heer Kampinga, VVD: Was de BTV vanavond ook vertegenwoordigd in Schiedam? Mevrouw Krol: Zeker, vrijwel alle bestuurders, want de voorzitter heeft vakantie. Als dit niet was geweest, was ik in Schiedam geweest.

De heer Bergwerff, CDA: Dank voor uw inspraak. Is hetgeen u zegt conform de concept zienswijze van Schiedam en Zuidplas? Want daar wordt een aantal dingen benoemd die u ook benoemt. Heeft u daar aanvullingen aan, want die 2 kan ik nu wel opzoeken. Mevrouw Krol: Schiedam heb ik doorgelezen. Het vraagt iets meer concretisering. De brief die ik vandaag heb gestuurd heb ik geschreven met het bestuur, even los van wat Schiedam als zienswijze heeft gepubliceerd. De heer Bergwerff: Dat begrijp ik. Wat mijn collega net aangaf, het ging best wel snel natuurlijk. Ik kan wel de zienswijze vinden van Schiedam, volgens mij komen daar alle punten in terug, die u ook naar voren bracht. Mevrouw Krol: Dat betwijfel ik, ik denk het niet. De heer Bergwerff: We zien uw document graag tegemoet.

De voorzitter: Mevrouw Krol, de suggestie van de griffier naast mij, als u de tekst zou kunnen mailen naar de griffie, dan wordt hij direct verspreid onder de aanwezige commissieleden. Mevrouw Krol: Ik ga hem

meteen mailen. De voorzitter: Hartelijk dank. Dan is de tekst bekend en beschikbaar als naslagwerk. Dank voor uw inspraak.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 12 januari 2023

De voorzitter: Daarover zijn geen opmerkingen binnen gekomen. Kunnen we daarmee dat verslag vast stellen? Ik concludeer dat dat het geval is, daarmee hebben we dat ook gedaan.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Mevrouw Verhoef en mevrouw Gabin, wilt u uw pasje erin doen? Dan kan ik u het woord geven.

Inventarisatie rondvragen:

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik heb een vraag over hoe het staat met een plan van aanpak voor de afspraken die we in het regenboogstembusakkoord hebben vastgesteld, gezamenlijk als fractie.

Mevrouw Gabin, GL: Onze vraag gaat over de aardbeving, die zich voltrekt in Syrië en Turkije en het steunen.

De voorzitter: We hebben 2 rondvragen die vanavond aan de orde zullen komen. Mijn opmerking over de pasjes is ook van toepassing op u, meneer Wezenberg. Dan zijn we allemaal in de uitzending.

5. Bespreekpunten:

De voorzitter: Er zijn geen bespreekpunten.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

De voorzitter: Het doel is dat wij kunnen aangeven voor de gemeenteraad of de stukken klaar zijn om te besluiten of dat we nog amendementen of moties van uw kant nodig hebben.

6.a Samenlevingsvisie

De voorzitter: Laten we daarover zeggen, dat het een proces is dat in 2020 al is begonnen. We hebben ondertussen beeldvorming gehad van Jan Latten, bijeenkomsten met Divosa, collegialogen, dialogen met inwoners, presentaties, verschillende beeldvormingen en vanavond is het dan zover: de samenlevingsvisie staat op de agenda van de commissie samenleving. Daar ben ik natuurlijk bijzonder verheugd mee. De concrete vraag die voor ligt voor u allen is: kunt u instemmen met de samenlevingsvisie zoals die voorligt? En kunnen we deze samenlevingsvisie gaan gebruiken, daadwerkelijk gaan gebruiken als ons kompas en afwegingskader voor al die nieuw te vormen beleidsinitiatieven?

Mevrouw Bouman, CDA: Zou het misschien niet verstandiger zijn om het e.e.a. te wisselen, gelet op de inspraak van mevrouw. Dat we eerst even RTHA nemen en dan de samenlevingsvisie. Ik vraag het aan de overige leden, het lijkt me wel netjes om dat zo te doen. De voorzitter: Zal ik dan mijn inleiding voor de samenlevingsvisie later nog een keer doen? Ik kijk om me heen. Kunt u allemaal instemmen met het omwisselen van de agendapunten 6.a en 6.b? De heer Lieverse: Ik weet niet of de wethouder, die over dit agendapunt gaat, nog verwacht wordt. De voorzitter: Daar heb ik zo direct een mededeling over, dus daar kan ik u gerust stellen.

De voorzitter: Dan gaan we het als volgt doen, excuses voor de verwarring. We gaan beginnen met agendapunt 6.b, de zienswijze op de notitie Reikwijdte en detailniveau t.b.v. aanvraag luchthavenbesluit RTHA.

6.b Zienswijze op de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau t.b.v. aanvraag luchthavenbesluit RTHA

De voorzitter: Allereerst wil ik u op verzoek van wethouder Fortuyn een kleine boodschap voorlezen. Namens wethouder Fortuyn: geachte commissieleden, het onderwerp notitie reikwijdte en detailniveau, agendapunt 6.b, is een kaderstellend document, waar het op te stellen milieueffectrapportageonderzoek in het kader van het luchthavenbesluit aan moet voldoen. Deze notitie staat open voor een zienswijze, welke nu vanavond staat geagendeerd. Het is een zienswijze van uw raad. Het voorliggende concept hebben wij langs de lat van uw eerdere zienswijze m.b.t. het participatietraject gelegd en daar deze zienswijze inhoudelijk op getoetst en verwoord. Collega wethouder Titia Clossen neemt de honneurs waar deze avond, omdat ik om gezondheidsredenen vanavond helaas niet aanwezig kan zijn. Ik wens u een constructieve vergadering toe. Met vriendelijke groet, wethouder Fortuyn. Daarmee wil ik wethouder

Fortuyn alle beterschap wensen, misschien kijkt hij nu wel. In dat geval: beterschap. Wethouder Cnossen, dank dat u de beantwoording voor uw rekening kan nemen van dit agendapunt.

De heer Erwich, L3B: Op zich kan L3B zich vinden in de brief, wij vinden het een goede zienswijze, die aansluit op de reactie en de reflectie van de raad van december 2022 op het EPP. Voor L3B is dit ook in lijn met de tekst in ons verkiezingsprogramma. L3B is tegen iedere verdere uitbreiding van geluidshinder van vliegveld RTHA en is tegen nachtvluchten, met uitzondering natuurlijk van de traumahelikopters en het zeer beperkte aantal nachtvluchten, die wettelijk bepaald zijn. Het is voor L3B ook in lijn met het coalitieakkoord, ook niet onbelangrijk. We zetten in op het voorkomen van groei van RTHA. Met de komst van stillere vliegtuigen moeten er duidelijke afspraken gemaakt worden over wat er met de vrijvallende geluidsruijnte gebeurt. Wel maken we ons zorgen om de piekbelasting. Er is een groot verschil tussen de berekende geluidshinder en de geluidshinder, zoals die wordt ervaren. Hiervoor moet snel een geschikte meetmethodiek komen, waarmee we aansluiten en het gevonden wordt bij de geluidshinder die werkelijk wordt ervaren. Natuurlijk staat de gezondheid van onze inwoners centraal. Hiervoor zijn duidelijke en meetbare grenswaarden van de emissie nodig, die nu nog ontbreken in de NRD. Bij het meten van fijnstof en ultrafijnstof et cetera moet er, wat L3B betreft, een betere onderbouwing zijn van de meetonzekerheid. Dit moet worden vastgelegd. Momenteel wordt dit vaak in het voordeel van een bedrijf uitgelegd. L3B ondersteunt de opname van het scenario waarbij maximaal de toename van het aantal vliegbewegingen is gehalveerd. Dit hebben we niet voor niets in ons verkiezingsprogramma ook opgenomen. Het is daarbij wel essentieel dat de exacte grenswaarden, die hierbij worden gehanteerd, ook worden opgenomen in het NRD, waarbij de geluidsruijnte bepalend blijft voor het aantal vliegbewegingen. De geluidsemmer is vol en vol is vol. De opgenomen openingstijden zijn en blijven voor L3B belangrijk voor het vergroten van de nachtrust. We zijn blij met het pleidooi voor een nachtrust van 23.00 tot 07.00 uur 's morgens in de MER. Alhoewel voor ons een goede communicatievoorziening van groot belang is, is de gemeente in onze ogen niet verantwoordelijk voor de communicatie en informatie van RTHA. Wel vinden we dat de informatie over de leefomgeving vanuit de gemeente Lansingerland zal moeten komen. Dat was het. Dank u wel.

De heer Lieverse, CU: Onze formele positie in deze fase mag beperkt zijn, maar terecht dat we via de zienswijze gebruik maken van ons recht om invloed uit te oefenen op de vervolgstappen. Even terecht wees de wethouder er al op, in een eerdere bespreking, dat er een brede afweging van belangen nodig is. De insteek om alleen maar stil te staan bij geluidshinder, zoals L3B ook weer deed, verdringt andere aspecten, die horen bij een maatschappelijke kosten/baten analyse. De CU als partij van gezondheid gaat op 2 aspecten in, die beide te maken hebben met de MER. In de eerste plaats: we dringen erop aan, dat niet wordt volstaan met berekeningen. Meermaals wordt er in de notitie reikwijdte verwezen naar rekenmethoden en alleen die zijn voorgeschreven. Opnieuw wordt geschermd met gemiddelde geluidswaarden, dat zei L3B zojuist ook al. Er wordt voorbij gegaan aan de veel hinderlijke piekbelasting. Wij zullen blijven hameren op meten. Geluidsbelasting meten, luchtkwaliteit meten. Als het gaat om ultrafijnstof spreekt de notitie in termen van: een indicatie van fijnstof. En stelt ze dat hiervoor geen normen zouden zijn voorgeschreven. De opstellers van de notitie bevinden zich nog in de vorige eeuw. Daarmee kom ik op punt 2. Longartsen, cardiologen en epidemiologen wijzen al decennia op de slechte luchtkwaliteit in onze regio. Dit heeft grotendeels te maken met onze verouderde wetgeving. Deze is afgestemd op EU-normen en deze zijn gebaseerd op haalbaarheid. De normen van de WHO zijn veel strenger, die zijn de enige goede normen, omdat die zijn gebaseerd op feitelijke gezondheid. Hiermee citeer ik de Maastrichtse hoogleraar preventieve geneeskunde Onno van Schayk, die ook wetenschappelijk adviseur is van de staatssecretaris voor het nationaal preventieakkoord. Hij wijst keer op keer op de relatie luchtkwaliteit en longaandoeningen. Net als met roken, maar roken is eigen keus. Wonen onder de aanvliegroutes van Tui en Transavia is dat niet. Van Schayk wijst op de noodzaak van betere wetgeving op dit gebied, aansluitend bij de goede WHO normen. Hij laat ook zien hoe groot de invloed was van de lockdown op het aantal vliegbewegingen en daarmee 1 op 1 op de hoeveelheid fijnstof in de lucht. Vorige week was in onze provincie een stook-alert van het RIVM. Mensen werden opgeroepen geen houtkachel te gebruiken. In zo'n windstille week is er evenveel reden om een vlieg-alert uit te doen gaan. Hout stoken kan je ruiken, fijnstof en ultrafijnstof niet. Conclusie: de CU steunt de opmerking in de zienswijze over de schamele aandacht voor luchtkwaliteit en gezondheid. Tot slot. We zijn blij met de onvermoeibare inzet van inwoners, zoals die verenigd zijn in de BTV en zeker ook van mevrouw Van de Coevering, die deskundig en feitelijk de argumentatie van RTHA fileert. Tot zover.

De heer Kampinga, VVD: We hebben het over een zienswijze. De notitie reikwijdte en detailniveau, een buurman draaide de D en de R om, maar goed, een hele mond vol. We zijn net terug, Dave Bergwerff en ik, als enige van de gemeente, van de raadsleden. Het was een nuttige bijeenkomst, we hebben goede gesprekken gehad. Ik heb ook geleerd van de vragen, die meneer Bergwerff aan I&W stelde, daar stond ik ook bij, daar kon ik ook weer op reageren. Maar goed, heel boeiend en interessant. Het vliegveld zelf, RTHA, was natuurlijk goed vertegenwoordigd. Ik ben altijd eerlijk, maar er staat ergens ook dat ze nog

een vergunning moeten hebben voor natuur, een natuurvergunning. Ik las in de stukken: dat komt wel goed. Maar dat gaat allemaal nog niet zo simpel, begrijp ik, van RTHA. De eerlijkheid gebied mij dat te zeggen. De voorzitter: Zou u willen ingaan op het voorgestelde agendapunt? De heer Kampinga: Nou, als die vergunning er niet komt. RTHA heeft volgens de VVD bestaansrechten, het is van belang voor inwoners van de regio en het versterkt de regionale economie. Maatschappelijk verkeer voor spoedeisende hulpverlening en politietaken, maar ook als uitwijkhaven ofwel uitwijkplek voor vliegtuigen die niet op Schiphol kunnen landen. Een groot aantal serieuze functies vervult het. Dan over de gezondheid. Het gaat niet alleen over fijnstof, maar ik lees in de pers dat Rotterdam de minst gezonde stad van Nederland is. Dat heeft niet alleen te maken met fijnstof. Dat bedoel ik ook een beetje met: waar komt het allemaal vandaan? We lezen ook dat de provincie zegt: de lucht wordt steeds schoner en schoner. Ik ga verder. Het EPP, iedereen weet wat dat is, bevat verbeteringen t.o.v. de huidige situatie, ik heb het eerder gezegd. Zolang er geen verslechtingen zijn dan slecht verbeteringen, daar heb ik met de meneer van I&W ook nog even over gesproken, dan zegt Vilfredo Pareto: dan neemt de welvaart toe. Geen verslechtingen en wel verbeteringen. Er moet nog wel heel veel verbeterd worden. Niet verslechteren, wel verbeteren. Dat wil niet zeggen dat je er dan bent. Heel veel dingen kunnen nog steeds beter, zeker de slechte dingen. We hebben nog steeds veel plekken waar veel geluidsoverlast is en ook schadelijke emissies. Mijn partijgenoot Vincent Karremans noemde bijvoorbeeld ook iets anders over geluid, dat je in de weekends, dat zou mooi zijn, dat je dan iets later zou beginnen met de vliegtuigen, zodat kinderen een uurtje langer kunnen slapen. Dat zou mooi zijn. Meer vluchten verdienen door minder lawaaiige vliegtuigen, dat komt ook in het stuk voor, dat ons betreft is dat maar heel beperkt toegestaan. Een vliegtuig dat opstijgt of daalt, ook al is hij dan iets stiller geworden, maakt nog steeds lawaai, dus daar moet je heel terughoudend mee zijn. Dat wordt ook genoemd, meneer Bergwerff gaat er nog op in. Benieuwd of WIJ met een voorstel gaat komen over meetstations. Ik was er niet bij als duo-raadslid, maar ik lees uitvoerig in het verslag van 22 december dat meneer Alsemgeest van WIJ zich er sterk voor maakt en dat de wethouder, die nu ziek is, zei: goed, als jullie dat willen, dan is dat natuurlijk bespreekbaar. Het kost wel € 330.000. De voorzitter: Wilt u uw eerste termijn afronden? De heer Kampinga: Dan zeg ik er wel 1 ding bij, dan moet wat ons betreft de intentie zijn om over betere informatie te beschikken om overlast te kunnen beperken. Dus niet informatie verzamelen tegen het vliegen, maar meer om het zo zuiver mogelijk te kunnen sturen. Heel kort. Ik heb kennis genomen van de zienswijze van Thea van de Coevering aan de directie van RTHA. Ik kan resumeren dat de VVD van mening is, dat de voorliggende zienswijze goed aansluit bij de in de raad van 22 december vastgestelde brief aan de minister van I&W met de reactie over het eindproduct. Om met Lubbers te spreken: een positieve grondhouding. Dank u wel. De heer Lieverse: Terecht wijst meneer Kampinga erop, dat er meer factoren zijn, die de kwaliteit van de lucht beïnvloeden in onze regio, terecht. We hebben te maken met intensieve veeteelt, industrie, wegverkeer. Maar is dat voor meneer Kampinga een reden om niet kritisch te kijken naar de aspecten van het vliegverkeer? De heer Kampinga: Er zijn verbeteringen, maar een aantal zaken kan nog steeds beter o.a. de emissies en geluid. Natuurlijk, je kunt van gedachten wisselen over hoe je dat kunt bereiken, maar daar gaat de tweede ronde misschien over. Dank u wel. De voorzitter: Dat wordt een korte tweede ronde.

De heer Bergwerff, CDA: In eerste instantie complimenten voor de zienswijze. Hij is zeer duidelijk en ook volledig. We erkennen en herkennen veel van wat daar in staat. Maar toch is er een aantal dingen, die wat verwarrend zijn voor ons of wellicht wat ongelukkig opgeschreven. Er staat namelijk een tweetal stellingen in, die pleiten voor groei van het aantal vliegbewegingen. Ongeacht of je hier nu voor bent of tegen, groei van vliegbewegingen, dat zou hier niet in moeten horen staan. Ik maak het even concreet. Op bladzijde 2 staat in een stuk tekst met als titel: stel de volksgezondheid centraal in de MER. Met daaronder de uitleg: groei is voor Lansingerland echter alleen verantwoord, te verdienen, als er niet alleen binnen de 56 ldn geluidscontour wordt gebleven. Er is ook een aanzienlijke reductie nodig van de emissies t.o.v. het gebruiksjaar 2019. Einde citaat. Nu vraag ik me af, hoezo wordt de stelling genomen voor 'groei is voor Lansingerland alleen verantwoord als ...'. We weten nog helemaal niet welke partijen per definitie voor of tegen groei zijn van het aantal vliegbewegingen en welke we voorwaarden daaraan verbinden. Volgens ons moet deze stelling echt anders en neutraal geformuleerd worden. Ook op blz.2 is er een alinea, meer onderzoek nodig naar gevolgen groei verdienmodel. Ik citeer: de maximale toename van 8.760 vliegbewegingen is volgens ons buitenproportioneel. Vanuit dat oogpunt ondersteunen we de dan ook de opname van het scenario waarbij de maximale toename van het aantal vliegbewegingen is gehalveerd. Einde citaat. Hieruit kan je concluderen dat onze raad akkoord gaat met de helft van de voorgestelde vliegbewegingen. Dat bedraagt 4.380 extra vluchten. Ook hier weer hetzelfde, we hebben nog geen voorwaarden gesteld aan meer vliegbewegingen, dus ook deze stelling moet neutraler geformuleerd worden, wat ons betreft. Daarbij is het belangrijk om een kanttekening te zetten. Ik zeg: let op, want parallel aan dit document vindt er momenteel een onderzoek plaats betreffende de luchtruimherziening. De uitkomst hiervan kan zijn dat er eventueel meer vliegroutes boven onze gemeente ontstaan. De uitkomst van die luchtruimherziening zou hopelijk klaar zijn voor het uiteindelijke luchthavenbesluit. Deze informatie uit die luchtruimherziening is natuurlijk wel even handig

om mee te nemen bij het definitieve besluit v.w.b. groei en dergelijke, want wellicht krijgen onze inwoners wel meer last, doordat vliegroutes worden veranderd. Dan wil ik ingaan op de inspreker. Een krimpscenario. Ik heb inderdaad de zienswijze gelezen van Schiedam en Zuidplas. Zij nemen stellig, ze zeggen stellig dat een krimpscenario absoluut niet uit te sluiten is en dat de argumenten die de luchthaven gebruikt om een krimpscenario uit de zienswijze te krijgen niet legitiem zijn. Ik kan ze allemaal af gaan, maar dat gaat een hoop tijd kosten. Ik zou zeggen: lees even de zienswijze van Zuidplas en van Schiedam. Wij willen overwegen om wel een zinsnede in de zienswijze van Lansingerland toe te voegen, waarbij we niet stellen dat we voor een krimpscenario zijn, maar wel de uitwerking ervan. Dank u wel.

De heer Smolders, D66: De meeste opmerkingen zijn eigenlijk al gemaakt. Edoch ga ik even mijn verhaal afsteken, zodat er een kritisch geluid vanuit D66 kan komen. Niet ten aanzien van de zienswijze die de gemeente heeft opgesteld, maar natuurlijk wel t.a.v. de nota reikwijdte en detailniveau, waarvan de heer Kampinga terecht constateerde, dat ik de letters gemakkelijk omdraaide. Aan de gemeenteraad wordt gevraagd ons te buigen over de zienswijze die hier op tafel ligt. We hebben in het verleden ons uiterst kritisch opgesteld t.a.v. het eindproduct participatieproces, die EPP. En onze zorgen gedeeld over de toename van de hinderbeleving van geluidsniveau aan de randen van de dag, emissies van ultrafijnstof en andere schadelijke stoffen, zijn een bedreiging voor de gezondheid van bewoners die onder de aanvliegroute wonen. Zoals de CU als partij van de gezondheid ook duidelijk heeft aangegeven. Participatie is naar onze mening verre van vlekkeloos verlopen, daar hebben we lang genoeg over gepraat. Het verbaast me niets dat RHA, althans, daar heeft het alle schijn van, selectief is gaan shoppen uit de EPP. Een punt in hun voordeel, lees groeimodel, wordt daarbij omarmd. Punten die mogelijk nadelig gaan uitpakken voor het businessmodel, lees luchthavenbesluit, worden op zorgvuldige wijze af gereserveerd met op het eerste gezicht steekhoudende argumenten. Wat dieper gravend is daar wel wat p aan te merken, hetgeen ook de heer Bergwerff deed en het komt ook terug in onze zienswijze. Nog wil ik 1 ding benoemen, het is al benoemd, dat RTHA er vrij gemakkelijk vanuit gaat dat de wet natuurbescherming wordt afgegeven, althans, afgerond. Dat is verre van een zekere zaak en zal nog van het e.e.a. afhangen. Het feit dat ze spreken van wet natuurbeheer in plaats van natuurbescherming geeft weinig vertrouwen in deze zaak. Tevens gaan er geruchten rond, dat de luchtvaart ook wat moet doen om de stikstofuitstoot te verminderen en ik vermoed dat we daar vrijdag iets meer over horen. Terug naar de zienswijze. RTHA geeft aan, dat de reflectie uit de EPP zijn gebruikt voor alternatieven van de MER. Gelukkig constateren wij dat het verre van voldoende is, wij als raad, en dat consensus is bereikt in de NRD. De illusie wordt gewekt, dat er consensus wordt bereikt. Misschien moeten we dit nog explicieter opnemen in de zienswijze, het staat er nu vrij cryptisch in omschreven. D66 heeft nog wel twijfels over de tekstpassage, wat het CDA ook al naar voren bracht, over het groei verdienmodel. We zijn bang dat we dan ruimte gaan weggeven aan de groei van het aantal passagiers door meer en zwaardere vliegtuigen in te zetten, waardoor fijnstof en de beleving van geluidshinder zal toenemen. Volgens onze voormalige bewonersvertegenwoordiger zet RTHA in op massale groei, een forse toename van het aantal vliegbewegingen en daaraan gerelateerde toename van geluidshinder. Garanties over leefmilieu ontbreken. Kortom, dat belooft weinig goeds. Tot op heden hebben wij als D66 niet in de raad over krimpscenario gesproken. Maar na het lezen van deze NRD zitten we daar toch zwaar over na te denken, of we dit niet moeten opnemen in de zienswijze. Het staat namelijk het behalen van de klimaatdoelen in de weg. Waarom niet minder vakantiecharters laten opstijgen en een kleiner aantal privéjets? De voorzitter: Zou u willen afronden? De heer Smolders: Het kan leiden tot bouw van meer woningen. Historische slotrechten kan de minister weldegelijk laten vervallen, dat is op Schiphol ook al gebeurd. Dus dat staat niet in de weg, in tegenstelling tot wat in de NRD wordt beweerd. Met andere woorden, een onderzoek naar krimpscenario in de MER wil nog niet zeggen dat we voor een krimpscenario zijn, maar dat er een onderzoek in de MER moet komen, daar zijn we wel voor. De heer Lieverse: Bij alle behartigenswaardige zaken die meneer Smolders noemde, zei hij ook iets over de natuurvergunning, die helemaal niet zo zeker is als misschien gedacht wordt. Heeft u daar misschien extra gegevens over? Als u niet daar uw spreektijd aan wilt wijden, wat ik me kan voorstellen, kunt u het misschien toezenden, zodat het ons ook helpt om er inzicht in te krijgen. De heer Smolders: Ik spreek gewoon uit ervaring, dat natuurvergunningen niet altijd zo gemakkelijk worden afgegeven. Meer gegevens dan dat heb ik niet. Als ik ze wel heb, mag ik ze niet delen, denk ik.

De heer Alsemgeest, WIJ: We staan aan het begin van een nieuwe fase betreffende RTHA. Op 22 december stelde de gemeenteraad van Lansingerland de reactie en reflectie op het eindproduct participatietraject vast en daarmee eindigde voor ons het participatietraject in het kader van het nieuwe luchthavenbesluit van RTHA. Nogmaals, we staan aan het begin van een nieuwe fase als het gaat over de luchthaven. Het opstellen van de notitie reikwijdte en detailniveau is de eerste fase in aanloop naar een aanvraag van een nieuw luchthavenbesluit voor RTHA. De notitie reikwijdte en detailniveau is een notie, die is geschreven voor en door RTHA. Hierin beschrijft RTHA als initiatiefnemer de te onderzoeken alternatieven en varianten t.o.v. de huidige referentiesituatie. Tevens geeft de NRD een beeld van de

effecten die in de MER en aanvullende studies onderzocht worden. We hebben als gemeente in deze notitie niets te zeggen gehad en hebben alleen de mogelijkheid op deze notitie een zienswijze in te dienen. En dat doen we ook. De notitie is getoetst op de door de gemeenteraad aangedragen standpunten en voorwaarden. En die standpunten en voorwaarden, zoals gesteld in de reactie op het EPP, zijn wederom de standpunten en voorwaarden waarop de voorliggende zienswijze is ontstaan. Ons inziens een goede zienswijze, die nogmaals duidelijk maakt dat er geen consensus was over het EPP. Er wordt in de zienswijze duidelijk onderstreept dat het EPP en de reflecties en de reacties daarop, die gebruikt worden als basis voor het uitwerken van verschillende alternatieven, niet de indruk mag wekken dat er toch een consensus was. Onder de kop NRD vraagt om aanscherping worden onze aandachtspunten nogmaals onderstreept en kenbaar gemaakt. Tevens wordt er in de zienswijze gevraagd deze aandachtspunten te verwerken in de opzet en uitvoering van de MER. De fractie van WIJ is tevreden met de zienswijze, zoals ze voorligt, en ziet deze zienswijze als een goed vervolg en aansluitend op de zienswijze die we ingediend hebben op het EPP. De fractie van WIJ zal deze zienswijze dan ook van harte steunen. Even terugkomend op de heer Kampinga. Ja, wij blijven nog steeds op het standpunt staan: eerst minder gemeten hinder voor onze gezondheid en dan pas meer gaan vliegen. Dat sluit ook aan bij de heer Bergwerff.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Het is natuurlijk goed om een zienswijze in te dienen en we danken het college voor het opstellen van deze zienswijze namens de raad. De PvdA-fractie kan zich in grote lijnen vinden in deze concept zienswijze. Het is goed dat RTHA bij het opstellen van de kaders, die leidend kunnen zijn voor het opstellen van de MER, uitgaat van verschillende alternatieven. Het is ook goed dat RTHA de verschillende reflecties en reacties op het EPP wil betrekken bij het opstellen van de MER, want dat doet recht aan de inbreng van diegenen die gereageerd hebben op de inhoud van het voorlopige product in het kader van het participatieproces. We steunen het college dat de volksgezondheid centraal moet staan bij het opstellen van de MER en dat specifiek onderzoek, dat gericht is op de gevolgen voor de gezondheid van kinderen daarbij heel belangrijk is. Een groot probleem daarbij is dat de gereedschapskist van het ministerie van I&W tot nu toe niet voldoende meetinstrumenten bevat om een toekomstige gezonde leefomgeving veilig te kunnen stellen. De CU refereerde ook aan het belang van meten. Het rijk is nog volop onderzoek aan het doen en dit jaar is dus cruciaal, want er komen allerlei gegevens uit de onderzoeken beschikbaar. Wij zijn het eens met D66 en CDA, die dat als eerste inbracht, dat het in onze ogen onnodig is om te spreken over 'groei is mogelijk alleen wanneer...'. We denken dat die zinsnede best weg kan blijven, maar er worden natuurlijk verschillende alternatieven geschetst. De heer Lieverse: Ik hoor mevrouw Verhoef zeggen, dat het meetinstrumentarium beperkt zou kunnen zijn. U citeert ook iets van de CU, bent u het met de CU eens, dat er gemeten moet worden en niet op rekenmodellen afgegaan moet worden? Mevrouw Verhoef: Ja, dat ben ik met u eens en dat heb ik inderdaad bij de vorige vergadering ook al gezegd. Alleen, ik ben me er ook van bewust, daar kom ik dadelijk op, dat men soms niets anders heeft dan rekenen en schatten. Dat is suboptimaal, maar soms is het voor nu nog het enige wat mogelijk is. Dat is althans mijn interpretatie van wat ik lees. Ik kom ook op het punt dat er een groot verschil bestaat tussen de berekende en beleefde geluidshinder. Het ministerie van I&W werkt aan een update van de rekenmethode, ik kan er niets aan doen, dat het een rekenmethode is en geen meetmethode, maar er worden dan wel recentere geluidstabellen gebruikt, waarin dus ook de beleefde hinder nadrukkelijk wordt meegenomen. Ook dit moet nog dit jaar beschikbaar komen. Dat moet dan ook echt tijdig komen om de MER goed op te kunnen stellen. Rond het meten van ultrafijnstof zijn ook nog allerlei ontwikkelingen, ook dat is dus moeilijk te meten, maar het is heel belangrijk, dat ben ik met u eens. Dat is wat ik hier lees, dat het instituut voor lucht- en ruimtevaart nog bezig is om daar finale berekeningen ook te gaan doen. Nog een punt over gezondheid, wat ik nog niet heb gehoord, dat gaat over de zeer zorgwekkende stoffen, ZZS. Die vallen buiten het bestek van het opstellen van de MER. De Tweede Kamer maakt zich daar zorgen over en wordt in het derde kwartaal van 2023 daarover geïnformeerd, hebben we gelezen op de website van de rijksoverheid. Wij vinden het belangrijk dat ook daarmee rekening wordt gehouden bij de MER. De voorzitter: Wilt u gaan afronden? Mevrouw Verhoef: Ik kan samenvattend zeggen: alle data die dit jaar nog beschikbaar komen over allerlei uitstoot die de gezondheid beïnvloedt, moet zeker worden meegenomen in de MER. Het normenkader, dat we nu daarvoor hebben, is verouderd. Wij zouden graag aan de zienswijze zien toegevoegd worden, dat die kanttekening ook wordt gemaakt en dat we moeten wachten op de nieuwste data. Dank u wel. De heer Lieverse: Ik herinner me, dat mevrouw Verhoef voor de jaarwisseling sprak over luchtruimteherziening als een factor die mee gewogen moet worden. Het CDA zei er zojuist wat over. Heeft u ook reden om erbij aan te haken? Mevrouw Verhoef: Ik heb hier in mijn notitie staan, dat het onzeker is wat de gevolgen zijn van de herziening van het luchtruim voor de huidige vertrek- en aankomstroutes. Deze zullen volgens de nota reikwijdte in de MER worden meegenomen, wanneer de besluitvorming heeft plaats gevonden. Wij hopen dus ook, dat dat tijdig zal zijn, om echt die volledige, integrale afweging te kunnen maken in de MER. In die zin sluit ik me aan bij het CDA.

De heer Ruijtenberg, GL: Bij een avond waarop wij spreken over RTHA is het niet meer dan passend dan dat de linkse wolk als laatste het woord voert hierin. De zienswijze, zoals die hier voor ligt. Laat 1 ding duidelijk zijn, daar waar de VVD heeft aangegeven, dat men toekomst ziet voor RTHA, is GL, laat dat duidelijk zijn, staan wij er 180 graden anders in. Wat ons betreft is er geen toekomst voor RTHA. Sterker nog, het is ons streven dat deze luchthaven uiterlijk in 2030 gesloten gaat worden. Daar moeten we naartoe bewegen. Daarom is het ook teleurstellend, dat in deze zienswijze er op geen enkele wijze gesproken wordt over krimp. De heer Bergwerff noemde het als eerste. Het is iets wat mij ook opgevallen is. Er wordt op een gegeven moment gesproken over een maximale toename van het aantal vliegbewegingen, de halvering. Dat kan je lezen als dat je voor bent, voor een toename van het aantal vliegtuigbewegingen. Die zin is verwarrend en zou in ieder geval her geformuleerd moeten worden. Maar wat er sowieso aan toegevoegd moet worden, is dat weldegelijk onderzocht moet worden of er een krimpscenario is, omdat een krimpscenario ook realistisch moet zijn. Dat heb ik ook andere partijen horen roepen o.a. D66. Laat 1 ding duidelijk zijn: wij zullen waarschijnlijk een amendement gaan invoeren. Een zienswijze waarin niet klip en klaar gesproken wordt over een krimpscenario zal niet onze steun krijgen. Dat kan ik u nu vast vertellen daarover. In de zienswijze wordt veel gesproken over de volksgezondheid, die centraal staat. Daar heeft de heer Lieveise en mevrouw Verhoef ook wat aangegeven. Ik kan het niet beter doen dan de heer Lieveise op dit terrein, dus ik wil er verder geen woorden aan vuil maken. Wat me echter wel teleurstelt, is dat behalve de volksgezondheid er ook niet gesproken wordt over natuureffecten. Mevrouw Verhoef gaf al aan, dat er nog meer uitstoot is, zijnde ZZS. Maar er wordt natuurlijk ook CO2 uitgestoten, er wordt stikstofdioxide uitgestoten, er wordt roet uitgestoten, er worden andere broeikasgassen uitgestoten, zoals waterdamp. We moeten er zeer aan denken, dat ook die verminderd moeten worden. Er wordt in zijn algemeenheid gesproken over emissies, maar maak die emissies duidelijk, want we zijn onze natuurlijk hier in Nederland, hier in het westen, aan het verpesten. We kunnen het alleen doen als we vliegbewegingen terug dringen. Niet alleen voor de volksgezondheid, maar ook in het kader van natuurbescherming. Er wordt ook nog gesproken over een beperkend regime, over privévluchten. Wat ons betreft gaat het beperkende regime zo ver dat we spreken over een verbod op privévluchten, zelfs een verbod op kleine luchtvaart. Dat zijn ongeveer 36.000 vliegbewegingen, wat we kunnen zien in NRD. Daarmee zouden we dan 10.000 vliegbewegingen overhouden, dan zijn wel al een hele stap in de goede richting naar uiteindelijk sluiting van het vliegveld. Ik denk dat ik voldoende duidelijk ben geweest. Ik ben altijd duidelijk geweest over hoe wij hierover denken. De afgelopen periode hebben we constructief mee willen denken als GL met alle brieven die we gestuurd hebben naar verantwoordelijke instanties om te zorgen dat we unaniem als gemeenteraad kunnen optrekken en dat we ons niet laten uitspelen. Laat ik eerlijk zijn: ik vrees wel dat die unanimiteit nu gaat stoppen op het moment dat er niet gesproken wordt over een krimpscenario. Ik geef het nogmaals duidelijk aan. Ik vermoed dat een aantal partijen daar niet aan wil, maar het is wat ons betreft een zeer, zeer belangrijk punt.

De voorzitter: Bij de zienswijze zit een raadsvoorstel, het BR-document. Daarin is een kleine typefout opgenomen. Het betreft de laatste zinnen van deel 0-samenvatting op pagina 1. Daar staat in de laatste zin: voor de zienswijze is de reactie op het NRD als uitgangspunt genomen. Dat moet zijn: voor de zienswijze is de reactie op het EPP als uitgangspunt genomen. Want dat is wat wij eerder als raad en commissie hebben vastgesteld. Dat is als uitgangspunt genomen. Dat zal gecorrigeerd worden in het raadsbesluit naar de gemeenteraadsvergadering toe, onafhankelijk van wat u met de zienswijze en het raadsbesluit wilt doen, al dan niet amenderen, maar deze technische ommissie zal in ieder geval worden opgelost.

Beantwoording college

Wethouder Crossen: Even overleggen hoe we met de opmerkingen omgaan, want het doel is dat we bij de raadsvergadering een zienswijze hebben liggen, die toch zoveel mogelijk wordt gedragen door u allemaal. Op die manier heb ik naar uw inbreng geluisterd en dat ook even met mijn buurman besproken, wat we op dit moment al van u over kunnen nemen en waar in de tweede termijn op terug gekomen moet worden. U heeft een brede reactie gegeven, ik ga in op de punten die op de zienswijze een verandering geven. Die heb ik vooral genoteerd vanuit de woordvoering van de heer Bergwerff, daar kwam een aantal anderen op terug. Een tweetal zinnen op blz.2, die wat meer neutraal moeten worden geformuleerd. Daar hadden we het net over, dat is opgevallen. Het is niet de bedoeling, maar het is goed dat anderen het dan ook lezen. Dat betreft de zin bij het kopje 'stel volksgezondheid centraal'. Daar gaan we zin 'maximale toename halveren' neutraler formuleren. Groei voor Lansingerland is alleen verantwoord als, daar zal een neutralere formulering komen, die in het raadsvoorstel aan u wordt voorgelegd. Ik denk dat we daar zeker uit komen. Dat geldt ook voor het tweede kopje, over de maximale toename die gehalveerd is, bij het MER onderzoek nodig naar het groei verdienmodel. Daar moeten we ook een neutralere formulering kiezen, dat is hierbij toegezegd, dat we dat met elkaar bekijken. Een derde punt dat uit deze commissie kwam, maar niet raadsbreed, dat werd bij de heer

Ruijtenberg heel duidelijk. Het opnemen van een onderzoek, zover wilt u gaan, voor het uitwerken van een krimpscenario. Het zou fijn zijn als in de tweede termijn de andere fracties willen reageren of het college daar een zin voor moet voorbereiden of dat het via een amendement in de raad moet. Het college wil graag uw zienswijze formuleren en op die manier zo goed mogelijk voorleggen. Dat zou mijn verzoek zijn voor uw tweede termijn. Ik had verder nog iets over de zeer zorgwekkende stoffen. Mevrouw Verhoef bedoelt denk ik niet dat we dit in de zienswijze moeten opnemen, maar komt u daar in de tweede termijn op terug. Ik heb als vraag opgeschreven dat het in de MER meegenomen moet worden, maar als u dat wilt, graag in de tweede termijn. Mevrouw Verhoef: Dan doe ik het liever nu, anders kan de rest niet reageren. U vroeg mij om snel af te ronden, maar wat ik eigenlijk had willen zeggen, ik kortte dat heel erg af, is dat wij graag willen dat de resultaten van onderzoek dat nog uit moet komen naar de nieuwe geluidsnormen en ultrafijnstof en de grenzen aan CO₂ en stikstofuitstoot en de zeer zorgwekkende stoffen en ook de emissies boven 3.000 voet, dat die gegevens ook worden meegenomen. Dat is essentieel voor de MER, dat de nieuwe inzichten op de volksgezondheid ook worden verwerkt. Dat als extra punt meenemen, dat we ook echt de nieuwste inzichten gebruiken. Wethouder Cnossen: Ik begrijp mevrouw Verhoef goed, dat zij dat een toevoeging vindt aan onze zienswijze. Daar zullen de andere fracties ook op reageren, dat halen we op, dan kunt u die tekst mogelijk nog even aan ons doormailen, want ik heb niet zo snel mee geschreven. Meneer Ruijtenberg stelt een krimpscenario voor, voorwaardelijk om mee te gaan met de zienswijze. Verder sluit hij zich aan bij een aantal andere punten. Ik heb niet van u begrepen dat u op dit moment in de zienswijze wilt hebben een verbod op de kleine luchtvaart. Ik had dat opgeschreven, wilt u dat er wel of niet in hebben? Voor u is het wel een voorwaarde om dat krimpscenario op te nemen. Ik stel de vragen terug om te kijken of we daar in de tweede termijn wat meer duidelijkheid over kunnen krijgen. Dank u wel. De heer Ruijtenberg: Ik had ook enigszins gewijd aan het feit dat er geen passage in staat over eventuele milieuschade. Bent u ook nog van plan om daar een aanscherping in te doen? Dat we kijken naar gezondheid en milieuaspecten. Wethouder Cnossen: Ja, die had ik inderdaad ook genoteerd, dat dat voor u een heel belangrijke is, om naar de natuureffecten te kijken naast de volksgezondheid. Ik denk dat het goed is dat u ook dat met de andere fracties in de tweede termijn wisselt, of dat toegevoegd moet worden aan de zienswijze. Dan kunnen we met elkaar, als daar eenheid over is, iets voor formuleren, dan komt dat richting de raad in de zienswijze. Maar ik haal dat ook graag op in de tweede termijn, hoe de anderen daarin zitten. Vindt u het zo goed? De heer Bergwerff: Ik heb het misschien niet heel duidelijk verwoord, maar wat wij als CDA ook graag terug willen zien in de zienswijze, dat heb ik dus vanavond te horen gekregen, dat die luchtruimherziening ongeveer tegelijkertijd klaar zal zijn als die concept luchthavenbesluit. Dan zouden wij willen pleiten om in de zienswijze neer te zetten dat wij graag pas het concept luchthavenbesluit beoordelen nadat de luchtruimherziening af is. Dat is voor ons echt heel belangrijk, om ons oordeel te kunnen vormen. Dat zouden we ook toegevoegd willen hebben in de zienswijze. De voorzitter: In interpreteer uw interruptie als dat u wilt weten of de wethouder daartoe bereid is. Ik zie u knikken. Wethouder Cnossen: Ik twijfel meneer Bergwerff, of dat dan een zienswijze is op de NRD, maar ik laat het ook even bij u als raad liggen, want als u dat unaniem een mooie toevoeging vindt, wie zijn wij dan om het niet te doen? Twijfel aan deze kant. De heer Bergwerff: Ik heb vanavond gesproken met iemand van het ministerie die het proces begeleidt. Ik heb exact dit voorgelegd en toen zei ze: dan moet je dat in de zienswijze toevoegen. Dat is eigenlijk het antwoord op die vraag.

De voorzitter: Er is een bereidheid bij het college om de zienswijze helemaal aan te passen naar de wens van u vanavond. Ik wil graag van u horen of u kunt instemmen met de wijzigingen die de wethouder heeft voorgesteld en of u in wilt stemmen met het verzoek van GL om een onderzoek tot krimp op te nemen of om het college te vragen daar een tekst voor te verwoorden. En wat u vindt van het voorstel van de heer Bergwerff om de afhankelijkheden van het luchtruimbesluit mee te nemen. Daarmee denk ik dat ik alle vragen heb beantwoord. Om dat mogelijk te maken, stel ik voor u allemaal 1 minuut 30 te geven voor de tweede termijn, zodat u dat kunt doen. Dan wil ik wel deze antwoorden hebben binnen deze anderhalve minuut. In totaal vragen wij u om 4 punten in aanvulling op wat de wethouder reeds heeft gezegd. 1. Of u een zinsnede wilt over milieuschade en natuureffecten. 2. Of u een zinsnede wilt over een krimpscenario. 3. Of u een zinsnede wilt over het onderzoek naar de zeer schadelijke stoffen, ZZS. 4. Of u een zinsnede wilt over de afhankelijkheid van de luchtruimherziening. Met die 4 vragen zouden wij in staat moeten zijn om hopelijk in gezamenlijk te komen tot een zienswijze.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil toch even helder hebben of nu de lange zinsnede, die ik voorlas of die niet gereduceerd is tot alleen ze zeer zorgwekkende stoffen, want het ging me over de hele set van geluidsnormen, ultrafijn. De voorzitter: Die hele zin.

Tweede termijn

De heer Erwich, L3B: We hadden nog wel een paar dingetjes. Een reactie op de heer Lieverse. Stel dat opnieuw wordt geschermd met gemiddelde waarden. Die hadden we duidelijk genoemd, met een piek. Of

ik heb hem verkeerd begrepen of we zijn het met elkaar eens, dat is ook weleens leuk voor een keer. Zoals in de eerste woordvoering werd genoemd, dat er niet over de piekbelasting wordt gesproken. Dat is niet juist, want we hebben dat in de eerste termijn wel benoemd. De tekstwijzigingen van het CDA daar gaan wij graag mee akkoord, dat vinden wij heel goede aanvullingen. We hebben altijd heel duidelijk uitgesproken dat we geen toename willen in het aantal vliegbewegingen, maar niet een krimp of zelfs sluiting. Daar zijn we niet helemaal voorstander van, dus dat is voor ons weer een heikel puntje. Maar we zijn het wel met GL en CU eens, dat er niet alleen over geluid gesproken moet worden, maar ook over gezondheid en natuur. De heer Ruijtenberg: Voor meneer Erwich, als u meegaat met de tekstwijziging gaat u niet zozeer mee met een akkoord voor krimp, maar u gaat dan akkoord met een onderzoek naar krimp. Uit onderzoek zou kunnen blijken dat krimp niet realistisch is. Zou u akkoord willen gaan met het onderzoek. De heer Erwich: Daar ga ik tijdens de uitspraken van mijn collega's over nadenken.

De heer Lieverse, CU: We zijn zeer verheugd over de overeenstemming en de kijk van L3B over piekbelasting, dat mag even gezegd worden, helemaal akkoord. Ook dat delen van het gezondheidsaspect belangrijk zijn, maar ook de milieuaspecten, wat ook door L3B onderstreept werd. Bij uw checklist kunt u overal ja, ja, ja, ja neerzetten. We zijn zeer blij met de deskundige manier waarop het CDA het stuk bekeken heeft en ook tekstueel suggesties heeft voorgesteld. De luchtruimherziening vinden wij ook belangrijk om in samenhang te zien. Is dat mogelijk, dat weet ik niet zeker, maar het lijkt me goed om toch op te gaan nemen. Een krimpscenario minstens als onderzoek doen, dat is het minste wat wij graag zouden voorstaan. We hopen dat daar een meerderheid voor is, anders komt het bij de raad via een amendement naar voren. De verschillende nieuwste inzichten, zoals de PvdA naar voren brengt, niet alleen de emissies van bepaalde stoffen, maar ook alle andere aspecten die zij genoemd heeft, vinden wij een goed punt allemaal. Tot zover.

De heer Kampinga, VVD: De punten van meneer Bergwerff spreken ons zeer aan. Het zijn verbeteringen in de reactie vanuit Lansingerland. Natuur, ik weet niet beter dan bij de MER gezondheid en natuur onderdelen zijn. Maar misschien heb ik dan een verkeerd beeld bij milieueffectrapportage, maar dat lijkt mij vanzelfsprekend. Krimp, bij krimp denk je altijd aan 2 dingen: je kunt minder vliegbewegingen hebben of je kunt minder geluid hebben. Minder geluid, daar zijn wij als VVD voor. Maar dat betekent niet automatisch dat je naar minder vliegbewegingen wilt. In die zin, krimp in absolute zin zijn we niet voor. Onderzoeken kan je alles. Nog 1 ding, ik moet altijd glimlachen. Bij sluiting van het vliegveld heeft het geen toekomst. Nee, dank je de koekoek. De voorzitter: De oproep van GL is om het college te vragen een zinsnede te wijden aan krimp. Hoe die zinsnede eruit gaat zien, weet ik ook niet, dat kunnen we pas beoordelen bij de raad. De vraag die vanavond voor ligt is of u het goed vindt dat het college een zinsnede daarover gaat toevoegen. Daarover moet ik van u een ja of nee hebben. De heer Kampinga: Het is een brief van de raad. Wat het college wil, prima. De voorzitter: Daarom vraag ik u wat u wilt, want het college gaat het verwerken voor de raad. De heer Kampinga: Ik vind het een dode letter als we zeggen: ga het maar onderzoeken. Dan zeg ik: nee, wij zijn in principe niet voor krimp.

De heer Bergwerff, CDA: De toevoeging van GL, milieuschade, natuureffecten, jazeker, goed om dat toe te voegen aan de zienswijze. Krimpscenario heb ik al gezegd, conform de concept zienswijze van Schiedam en Zuidplas. Als we daar naar kunnen kijken en enigszins overnemen, dan ben ik helemaal tevreden. De PvdA, de schadelijke stoffen, ook akkoord om dat toe te voegen. Het andere punt was van mij, die luchtruimherziening, fijn als we dat erin kunnen verwerken. Ik heb dus vanavond gehoord dat die ongeveer tegelijkertijd klaar is als het document luchthavenbesluit en dat het erom gaat spannen welke het eerst bekend wordt. Ik hoop die luchtruimherziening, dus dat kunnen we benoemen. Mevrouw Verhoef: Ik vroeg me af wat de heer Bergwerff van de krimpvraag vindt van GL. De heer Bergwerff: Om te herhalen, in mijn eerste termijn begon ik er vrij snel mee. Wij zijn ook voor uitwerking van het krimpscenario. De argumenten die RTHA aandraagt vinden wij niet allemaal legitiem, dus volgens ons kan het onderzoek wel gewoon plaats vinden.

De heer Smolders, D66: Wij zijn ook voor een krimpscenario, wat ik in mijn eerste termijn heb gezegd, de uitwerking van een krimpscenario in de MER opnemen. De punten van milieuschade-effecten, natuureffecten, daar zijn we ook voor, dat dat wordt uitgewerkt in de zienswijze, een zinsnede. Mede omdat ik denk dat een natuurvergunning niet zomaar wordt afgegeven. De zinsnede van de PvdA over de ZZS en al die andere stoffen, daar zijn we ook voor. Luchthavenbesluit te accorderen of een zienswijze op in te dienen doen we pas na de luchtruimherziening, wat ons betreft. Dus daar zijn we ook voor.

De heer Alsemgeest, WIJ: Dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Eigenlijk dank aan alle andere fracties, dat we zo op deze constructieve wijze met elkaar kunnen praten over het neerzetten van de zienswijze, dat we dat met elkaar willen. Over alle zinsneden hebben we het hier met elkaar gehad, daar kunnen wij ja op zeggen. Ook over een krimpscenario. We zijn helemaal niet voor

sluiting van de luchthaven, maar een onderzoek naar krimp, daar hoeft niets mis mee te zijn, dat vinden wij prima. Tot zover. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik kan met alle genoemde punten instemmen. Ik weet niet of u daar nog een specificatie op wilt hebben, maar ik kan ermee instemmen.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik zeg vier keer ja. De heer Erwich: Ik had toch nog wel een vraag, want dit is wel heel makkelijk, zoals u zich ervan af brengt. Deze vraag had ik opgeschreven. Het RIA, dat kent u natuurlijk ook, die zijn ook met onderzoeken bezig m.b.t. luchtkwaliteit en dat soort dingen. Bent u daarvan op de hoogte? De MER meet naar mijn mening ook alles. Een onderzoek naar een krimpscenario is wat ons betreft niet nodig, maar als de meerderheid het wil, kunnen we er wel in mee stemmen. Dat het college er nu beter mee kan beginnen dan dat we het allemaal afdoen met een amendement in de raad, want hoe eerder hoe beter. Hoe staat u daar tegenover? De heer Ruijtenberg: Ik heb 2 vragen van u gehoord. Eerst of ik bekend ben met het RIA. Het antwoord daarop is ja. Ten tweede of ik in kan stemmen met een zinsnede van het college. Ja, als de meerderheid daarvoor gaat, dan uiteraard ja.

Wethouder Crossen: Een mooie, overzichtelijke tweede termijn, dank u wel. Altijd goed om de dingen even af te pellen, waar we het echt over moeten hebben. Vanuit de commissie veel duidelijkheid over een aantal punten die we aan gaan passen, dat is helder. Luchtruimherziening, dank meneer Bergwerff voor uw toevoeging, die is ook helder, die kunnen we erbij zetten. Dan denk je even: doen we het wel goed, maar mooi dat u die vraag rechtstreeks heeft kunnen stellen. De enige die even bij mij bleef hangen was het krimpscenario, het onderzoek. Meneer Erwich was eerst wat afwachtend, de VVD is het er niet mee eens. Dus ik wil het nog even terug nemen naar het college, of we dat direct in de zienswijze verwerken, want ik wil dat heel graag met collega Fortuyn overleggen. Anders krijgt u te horen dat dat via een amendement in de zienswijze moet komen. Dat lijkt mij de beste manier. De heer Kampinga: Wat bedoelen we met krimp? Minder vliegbewegingen? Minder lawaai? Wat bedoelen we? Wethouder Crossen: Ik denk niet dat we dat op dit moment moeten uitspinnen, wat dat precies is. Het gaat erom dat deze raad in een zienswijze wil opnemen dat er onderzoek wordt gedaan naar een krimpscenario. Dat is wat op dit moment voor ligt. Waar bij mij even de twijfel zit, ik hoor een meerderheid daarvoor, maar ik wil het ook graag met collega Fortuyn overleggen, dus dat ziet u bij de uiteindelijke zienswijze. Mogelijk moet daar dus een amendement voor komen, maar mogelijk wordt het direct opgenomen, dan zal de VVD daar misschien tegen zijn. Het gaat even over de zienswijze-scenario's. De heer Lieverse: Toch even over het laatste. Is het niet logischer om als 7 van de 8 fracties voor zijn om het onderzoek naar een krimpscenario op te nemen, om het te doen en om het aan de VVD als enige partij over te laten om dat weg te amenderen, zodat voor de inwoners duidelijk is welke partij daarvoor staat. Wethouder Crossen: Wat mij betreft is het antwoord ja, meneer Lieverse. Maar met uw welnemen vind ik het wel fijn om dit met mijn collega Fortuyn te overleggen, maar ik zie de kaarten ook zo geschud.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het einde gekomen aan de tweede termijn van het college. Ik concludeer dat deze zienswijze met wijzigingen naar de raadsvergadering zal gaan. De wijzigingen zijn enerzijds technisch van aard en anderzijds toegezegd door de wethouder. Dat betekent dat het presidium geadviseerd zal worden om de gewijzigde zienswijze als hamerstuk op te nemen bij de raadsvergadering. Maar uiteraard staat het u vrij om bij het vaststellen van de agenda van de raadsvergadering dat nog te wijzigen.

6.a Samenlevingsvisie

De voorzitter: Ik heb daar eerder deze avond al enkele woorden aan gewijd, aan de mooie historie van dit dossier en dat het vanavond dan zover is om de samenlevingsvisie te gaan behandelen. Ik zal mijn woorden niet overdoen.

Mevrouw Molenaar, CU: Toevallig wilde ik mijn bijdrage beginnen met juist dat lange traject te benoemen, dat vooraf is gegaan aan deze samenlevingsvisie. We willen graag de inzet van iedereen, die de voorbereiding mogelijk heeft gemaakt, graag bedanken. Ook nieuwe raads- en commissieleden konden zich goed in het onderwerp verdiepen, dus dank daarvoor. Waarom is een samenlevingsvisie belangrijk voor de CU? Bij behandeling van de uitgangspunten in november hebben we al verwezen naar ons campagnefilmje over Lansingerland met de titel 'mooi hier'. Wat ons betreft geldt dat zowel voor de fysieke inrichting van Lansingerland als voor de samenleving met elkaar. De CU staat voor een inclusieve samenleving, waar iedereen ertoe doet. Met inzet op onderlinge verbindingen en voor iedereen de kans om mee te doen. Dat betekent maatwerk waar nodig en een aanpak die past bij degene die hulp nodig heeft. In de samenlevingsvisie wordt gesproken over voorover leunen. Dat is een mooie metafoor voor luisteren naar de samenleving. De Lansingerlandse standaard uit versterken van veerkracht is onderdeel geworden van de samenlevingsvisie om zo de basis, het vangnet, te blijven waarborgen. Hartelijk dank voor de toevoeging hiervan. Onze vraag voor het college is nog wel hoe dit uitgangspunt een plaats gaat

krijgen in het kompas en het afwegingskader en daarmee in de nieuwe beleidsplannen. Graag brengen we ook nog een keer het begrip positieve gezondheid onder de aandacht, dat zal na de eerdere bijdrage van de heer Lieveerse niet verbazen. Zoals bekend dus een belangrijk onderwerp voor de fractie van de CU. Op de dialoogavond van 15 december 2021 is besproken wat positieve gezondheid inhoudt, zoals mentaal welbevinden, zingeving, meedoen, zorgen voor jezelf of je fit voelen. Wat de fractie van de CU betreft, is positieve gezondheid een goede manier om te kijken wat er nodig is voor de samenleving in Lansingerland. Onze fractie ziet dat veel aspecten van positieve gezondheid terugkomen in de samenlevingsvisie en daar zijn we dus blij mee. De vragen die we bij de bespreking van de uitgangspunten voor deze samenlevingsvisie naar voren hebben gebracht, zijn tijdens de beeldvormingsavond grotendeels beantwoord. Goed dat ook de toets op uitvoerbaarheid van beleid is toegevoegd aan de leidende principes. De samenlevingsvisie is de basis voor de komende beleidsplannen en andere besluitvorming in de komende jaren. Vraag daarbij voor het college: wordt bij de nieuwe beleidsplannen aangegeven hoe gebruik is gemaakt van de leidende thema's en principes? Dat is van belang voor de politieke beoordeling van nieuwe stukken. De uitlegbaarheid van keuzes, die de gemeente maakt in beleid en uitvoering is voor de fractie van de CU een belangrijke reden om achter deze samenlevingsvisie te staan. Met deze samenlevingsvisie kunnen we de komende jaren vooruit. Bij de aangekondigde evaluatie in 2025 kunnen we bijstellen waar nodig. Er ligt nu een gezonde en positieve basis. Wat de fractie van de CU betreft gaan we aan de slag met deze samenlevingsvisie.

Mevrouw Draak, VVD: De VVD-fractie is bijzonder positief over deze samenlevingsvisie. De teksten zijn duidelijk, het is behapbaar en leesbaar en er is heel veel onderbouwing d.m.v. cijfermateriaal en beeld, wat de leesbaarheid en het begrip ten goede komt. Wat we ook positief vinden, is dat heel duidelijk zichtbaar is, dat de participatie en input gedurende het langdurige aanloopp proces zichtbaar verwerkt zijn in het eindproduct. Als voorbeeld wil ik daarbij noemen het stuk over het kompas en de barometer, waar op een beeldvormende avond nog overduidelijk nog onduidelijk over was en wat nu in het stuk goed is verwerkt en inderdaad kan dienen als uitgangspunt. Als we de samenlevingsvisie langs de liberale principes van de VVD leggen, dan zien we daar ook heel veel in terug. Eigenlijk is de Lansingerlandse standaard in zichzelf al iets heel liberaals. We hebben ook met elkaar gesproken over de ongelijke aanpak, dat is juist heel mooi. Ieder mens is gelijkwaardig, maar niet gelijk. Dat betekent dat je soms iets ongelijks moet doen om mensen dezelfde kansen te geven, wat in deze tijd natuurlijk gelukkig een heel belangrijk thema is. Ook wat dat betreft zijn we er heel blij mee. De visie lijkt ook een duidelijke toets te bevatten voor nieuw beleid. Er is eigenlijk maar 1 zorgelijk ontwikkeling die in deze samenlevingsvisie wordt beschreven en dat is dat Lansingerland steeds meer naar het gemiddelde gaat. Als we nu naar alle cijfers kijken, dan zien we eigenlijk dat we in Lansingerland gemiddeld genomen, we hebben het wel over gemiddelden, welvarend zijn met elkaar, gezond zijn met elkaar, dat er relatief weinig uitkeringen zijn, relatief weinig schulden zijn in vergelijking met andere gemeenten. Lansingerland zal door de groei meer naar het gemiddelde gaan trekken. Daarover heb ik eigenlijk een vraag aan de wethouder. Is Lansingerland daarop voorbereid? Op dit moment zitten we aan de gunstige kant van de statistieken, maar als wij meer gemiddeld gaan worden in de komende jaren, gaan we dus meer uitkeringen verstrekken, krijgen we meer problematische schulden, meer zorgvraag, misschien wel dakloosheid of criminaliteit, wat nu relatief kleine problemen zijn bij ons. Vraag dus aan de wethouder: zijn wij daarop voorbereid de komende jaren? Daarnaast heb ik nog 3 andere vragen aan de wethouder. De eerste vraag is of het mogelijk zou zijn om die grofmazige financiële plaat in een later moment breder uit te werken? Omdat ik echt denk dat het voor zowel het ambtelijk apparaat als voor ons als raad enorm nuttig kan zijn om een A4tje per onderwerp te hebben, waarin we dat kleine gekleurde plaatje iets meer specificeren in waar het geld dan naartoe gaat. Dan heb ik nog een vraag over het raadsvoorstel, er zijn 2 dingen die voor mij nog niet helemaal duidelijk zijn. Het eerste gaat over de 4 beleidsplannen. Er wordt benoemd dat het sociaal domein aan de slag zal gaan met 4 beleidsplannen, maar welke zijn dat dan? En er staat iets over juridische aspecten. Er staat: de samenlevingsvisie en de beleidsstukken die op deze visie zijn gebaseerd zullen leiden tot heroverweging, toetsing en actualisatie van verordeningen, beleidsregels en uitvoeringsprotocollen. De vraag die ik daarbij heb is eigenlijk, dit is een soort melding, maar gaat de ambtelijke organisatie zelf proactief overal doorheen, verordeningen en beleidsregels die we hebben, of gaat dat op het moment dat iets op de agenda staat, wordt er een speciale actie verwacht van raad of college? Daar zou ik ook nog graag antwoord op willen. Samengevat: wat ons betreft ziet het er gewoon heel erg goed uit, dank u wel.

Mevrouw Gabin, GL: Ons is gevraagd om de samenlevingsvisie vast te stellen. Alhoewel wij erg hoopvol waren en ook wel blij zijn met de toevoeging van de inclusieve samenleving, vinden wij toch dat de visie tekort schiet in ambities. De visie neemt ons niet mee op reis. Het gaat over Lansingerland, maar het had ook net zo goed kunnen gaan over een willekeurige andere gemeente. Een visie gaat over ambities en heeft betrekking op de gewenste richting, waarop geanticipeerd kan worden. Daarbij ligt de nadruk op de vraag: wat willen we in de toekomst bereiken? Met de visie moet je eigenlijk meegenomen worden naar de toekomst. Hoe gaat Lansingerland er ideaal gezien uit zien over 5 of 10 jaar? De opgaven waar

we voor staan, zijn complex. Vooral in deze bijzondere en onrustige tijden hoop je dat de gemeente de mens voorop stelt. Het principe de samenleving dient zich autonoom te ontwikkelen, wordt voorop gesteld in de samenlevingsvisie. De gemeente is daarin volgend, tenzij. Wat houdt dat nou precies in? Uiteindelijk is samenleven samen doen, nietwaar? Er wordt aangegeven een voorspelbare en betrouwbare overheid te willen zijn, maar dit stuk brengt het bestuur en de burger niet dicht bij elkaar. Het straalt meer een zakelijke gemeente uit met weinig ambities naar de samenleving toe, waarbij de burger op afstand wordt gehouden. In hoeverre draagt deze samenlevingsvisie bij aan het vertrouwen tussen burger en bestuur? Komt dit de democratische participatie van de gemeente Lansingerland ten goede? Al met al, naar onze mening, had de samenlevingsvisie meer ambities mogen uitstralen. Mevrouw Molenaar: De vragen die u stelt, zijn aan de orde geweest in de beeldvormingsavonden. Heeft u die terug gekeken daarover? Ik herken een heleboel van uw vragen niet, omdat we daar juist uitgebreid en vergaand op ingegaan zijn tijdens de beeldvormingsavonden, waar ik juist zo heel blij mee was. Mevrouw Gabin: De beeldvorming is niet door mij persoonlijk bijgewoond, maar volgens mij is de fractie van GL aanwezig geweest. Mevrouw Draak: Ik wil het toch even laten bezinken, maar ik heb toch een vraag aan mevrouw Gabin. Ze zegt: het had ook over een andere gemeente kunnen gaan. Heeft ze dan wel dezelfde samenlevingsvisie gelezen als ik? Er staan alleen maar voorbeelden in, meerdere pagina's vol, die allemaal over Lansingerland gaan en die duiding geven aan hoe onze gemeente in elkaar zit. Mevrouw Gabin: Er staan inderdaad cijfers bij, die bij Lansingerland horen en voorbeelden. Maar wij vinden de ambities, de thema's, te oppervlakkig en spreken niets uit van de Lansingerlandse ambitie.

De heer Erwich, L3B: De samenlevingsvisie moet samen met de omgevingswet het kompas zijn voor de toekomstige besluitvorming. De manier waarop het document gemaakt is, is heel prettig. Ik houd van veel plaatjes en gezellige kleurtjes, niet alleen maar tekst. Het zat er allemaal in. De praatplaat is een prachtig exemplaar geworden. Je zou het eventueel kunnen verrijken met wat bedragen erbij, die bij de dingen horen. Het is erg belangrijk om als overheid een sterk inlevingsvermogen te hebben in de inwoner. Niet afstandelijk en zonder wantrouwen. Daarom zien we dit document als prima toetsingskader en kan het richting geven aan de toekomstgerichte doelen, de stip op de horizon naar een nog mooiere Lansingerlandse samenleving. Het is één van de belangrijkste documenten die voor de samenleving gemaakt wordt. Elk toekomstig beleid wordt aan dit document opgehangen. Echter, we missen wel een betere communicatie met de inwoners, zodat ze zich vaker en vooral makkelijker rechtstreeks zelf kunnen uitspreken. In de Heraut van deze week stond een goed stuk van Freek Zijlstra met een duidelijk verhaal, waarin terecht een goede link gemaakt werd tussen Zestienhove, ik ben een ouderwetse Rotterdammer, tussen Zestienhove de visie op de samenleving. Daarom onze vraag aan de wethouder. Hoe nemen we draagvlak van de samenleving mee in toekomstige beleidsstukken? Voor L3B geldt dat we een transparante overheid en een faciliterende gemeente willen zijn. Gewoon lekker laagdrempelig. Denk aan de tekst in het gemeentehuis: kan ik iets voor u doen? We hebben wethouder Cnossen vorige week ook horen zeggen n.a.v. vragen van L3B over de WMO, dat er een enorm personeelstekort is en dat de wachttijden voor zorg alleen maar oplopen. Dat past niet helemaal lekker bij elkaar. We zien dan ook niet hoe we dit met dit toetsingskader gaan verhelpen en zijn benieuwd naar de ambities in de nieuwe beleidsplannen. De mondiale problemen en de landelijke problemen vloeien uit naar de lokale politiek. We staan voor grote opgaven. Toch wil L3B als een begrenzing toegepast wordt het liefst dat de samenleving die begrenzing bepaalt, bijvoorbeeld d.m.v. wijk- of themagerichte peilingen of zelfs een raadgevend referendum plaats laten vinden. De vergrijzing kunnen we niet voorkomen. Gelukkig is deze gemeente ook nog relatief jong en vinden we het fijn, dat er oog is voor jong en oud. L3B vraagt erop toe te zien dat er praktijkaandacht blijft voor het samenvoegen van oud en jong, zoals schaken in de buitenruimte, dat is een perfect idee. Aandacht om samen oud met jong iets te doen voor elkaar en met elkaar is van groot belang als je wilt zorgen voor een vitale samenleving. Van iedereen die dit kan wordt gevraagd om verantwoording te nemen voor de eigen leefomgeving. Op moment lukt dat in Lansingerland voor 94% van de inwoners. Maar gezien de eerder genoemde mondiale en landelijke problemen, zou dat cijfer natuurlijk wel kunnen teruglopen. Door maatregelen van de rijksoverheid gesteund door de landelijke politiek worden alle gemeenten opgezadeld met zorgtaken, die van het rijk naar de gemeenten overgedragen zijn. Daarom hebben we een vraag aan de wethouder. L3B is benieuwd of de wethouder ons een idee kan geven in hoeverre de spreidingswet van invloed kan gaan zijn op onze samenleving. Ook willen we graag aandacht vragen voor het evaluatietraject. We willen het college vragen om een tussentijdse evaluatie over anderhalf of 2 jaar te plannen, zodat deze nog in deze raadsamenstelling kan worden beoordeeld. Mevrouw Molenaar: Ik snap niet helemaal het verband met de spreidingswet en de samenlevingsvisie, kunt u dat nog een klein beetje toelichten? De heer Erwich: Misschien dat mevrouw Molenaar even geduld heeft, want de wethouder gaat daar zo meteen op in, neem ik aan. De voorzitter: De heer Afalah had dezelfde vraag aan u. De heer Erwich: Ik had nog 1 vraagje. Hoe gaan we dit allemaal aanpakken? Kunnen we ervan uit gaan, als deze visie wordt vastgesteld, dat alle toekomstige raadsvoorstellen met het afwegingskader naar de raad komen? Dank u wel. We zijn benieuwd naar de beantwoording.

Mevrouw Heijblom, D66: Als D66 kunnen we het eens zijn met het vaststellen van de samenlevingsvisie en om het te gebruiken als kompas en afwegingskader voor nieuwe beleidsinitiatieven. Heel belangrijk dat de samenlevingsvisie en omgevingsvisie op elkaar aansluiten. D66 is te spreken over het proces dat heeft geleid tot deze visie. Het proces was zorgvuldig, er is tijd voor genomen en er zijn dialogen en inspiratiesessies geweest met de omgeving. De samenlevingsvisie is een mooi document geworden, waarin vooral de sprekende cijfers en data opvallen. Het wordt daardoor heel helder waar we het over hebben in de gemeente Lansingerland. De thema's bestaanszekerheid, gezondheid en kansgelijkheid zijn belangrijke thema's voor D66. Wij geloven dat mensen pas echt vrij zijn als ze zichzelf kunnen ontwikkelen, als ze eerlijke kansen hebben om er iets van te maken in het leven en als ze zich geen zorgen hoeven te maken over hun huis of hun inkomen als het een keertje tegen zit. In de samenlevingsvisie moet echter wel iedere inwoner van Lansingerland zich herkennen en daarom zijn de thema's leefbaarheid en veiligheid toegevoegd, waarmee aandacht voor de samenleving als geheel een plek heeft gekregen en daar zijn we blij mee. Wat ons betreft is deze visie in de gemeenteraad een hamerstuk.

Mevrouw Bouman, CDA: Lansingerland, een samenleving welke mijns inziens continu aan verandering onderhevig is. Nu ligt er een samenlevingsvisie, een visie op een krachtige, vitale samenleving en wie kan daar tegen zijn? Toen ik het e.e.a. las, kwam mij de nodige discussies van afgelopen jaren vanaf 2018 naar voren. De Lansingerlandse standaard, versterken van veerkracht, de 10 beleidsaccenten en niet te vergeten het toekomstperspectief, we zijn al de nodige jaren bezig t.a.v. een aantal items, wat nu samengevoegd wordt en verder doorgewerkt wordt in de samenlevingsvisie. De basis ligt er nu. In die basis is een uitbreiding gekomen met onderwijs, welzijn en zorg. Een visie, richting de ambtenaren en de wethouder, welke goed te lezen is, dank daarvoor. Er wordt getoetst volgens het kompas, daar staat het nodige over in. Er zijn 4 elementen: bestaanszekerheid, gezondheid, kansgelijkheid, veiligheid en leefbaarheid. Items die zeer zeker door het CDA onderschreven worden. Naast het kompas en het afwegingskader, dat wordt samengevoegd en dan gaan we keuzes maken, dan komen er beleidsplannen. Ja, en toen leverde dat bij mij toch wel enige vragen op. Het volgende. Is e.e.a. wel smart te maken straks? We hebben ook nog een jeugdwet, WMO en participatiewet uit te voeren, die zeker uitgevoerd moeten worden. Gelet op de personele bezetting, komen wij dan wel toe aan het maken van beleidsplannen? Ik hoorde net de VVD iets zeggen over de financiële plaat, die heb ik natuurlijk ook gezien. Allemaal leuk en aardig, het geeft inzicht in de investeringen, maar hoe gaan wij als raad dit allemaal volgen? Hoe kunnen wij zicht krijgen op de voortgang t.a.v. de financiën? Ik heb de wethouder wel eens een keer horen zeggen: dat zit allemaal verwerkt in diverse items, paragrafen in het sociaal domein. Dat zal wel goed zijn, dat wij dat kunnen volgen t.a.v. financiële uitnutting. Dan nog een punt over de evaluatie. Evaluatie na 4 jaar. Het gaat wel wat te ver, dat we het dan pas gaan doen, want de samenleving is aan verandering onderhevig. Ik denk dat de monitoring zodanig moet zijn, dat je jaarlijks moet kijken: hoe zit het met de prestatie-indicatoren? Die gaan we allemaal nog krijgen. Is het nog nodig dat er in de samenlevingsvisie misschien toch al op kortere termijn iets veranderd moet worden. Ik verwacht dat het college dan naar de raad komt om te zeggen: er is het e.e.a. veranderd, dus wij gaan toch wel het e.e.a. aan u voorleggen. De heer Erwich: U noemt 4 jaar voor de tussentijdse evaluatie. Bent u niet in de war? Ik zei 1,5 tot 2 jaar. Mevrouw Bouman: Volgens mij bedoelen we hetzelfde. In de stukken staat een evaluatie na 4 jaar, maar tussentijds is het sowieso noodzakelijk dat. Niet onbelangrijk, wat is de prioritering in dit geheel? We hebben de 4 beleidsplannen, maar wanneer gaat dat allemaal gebeuren? Zeker gelet op het feit, dat we een personele bezetting hebben, waarvan we allemaal weten dat daar de nodige problemen zijn. Wat gaat er dan gebeuren? Als ik dan lees: het komende jaar. Is dat 2024? Graag daar een reactie op van de wethouder, wanneer we het e.e.a. naar voren kunnen zien. Ik heb net gehoord het integraal werken, de omgevingsvisie en de samenlevingsvisie. Ik ga ervan uit, de omgevingsvisie hebben we al vastgesteld, of het allemaal doorgaat gaan we zien, maar als het niet doorgaat en we kunnen eerder met de samenlevingsvisie, dan ga ik ervan uit dat de onderwerpen, die in de notitie her en der staan, dat daar rekening mee gehouden wordt en de te ontvangen beleidsplannen. Dan hoorde ik ook iets over communicatie en participatie. De voorzitter: Zou u willen afronden? Mevrouw Bouman: Ja, laatste punt. Communicatie en participatie, ik hoorde er net iets over. Participatie via burgerparticipatie en ASD. Ik heb begrepen dat de ASD aanwezig was bij de laatste beeldvorming. Echter, wat ik mis, zeker bij zo'n samenlevingsvisie: wat is de reactie van de ASD op deze samenlevingsvisie? Wat is de reactie van het college? Ik mis dat stuk. Misschien kan het nog geleverd worden, ik hoor graag een reactie. Conclusie, wat nu voor ons ligt, prachtig. De beleidsplannen gaan komen, wij zien dat met belangstelling tegemoet, dat er een vertaling komt van de visie in de beleidsplannen. Dank u.

De heer Afalah, WIJ: Hier ligt die dan: de samenlevingsvisie. Ik heb niet alles meegemaakt, die hele procedure die is gevolgd, omdat ik nieuw ben als raadslid. Maar wat ik gezien en terug gekeken heb vanaf 2022 is het een mooi proces geweest. Dank daarvoor ook aan de ambtenaren, die er hard voor gewerkt hebben om dit samen te stellen. Ook aan de collega's van de vorige raad en deze raad. Voor mij en voor

mijn andere collega's van WIJ was het wel een lastig iets, omdat we halverwege de wedstrijd erin komen, dan is het lastig om terug te kijken, maar het is uiteindelijk goed gelukt. Ik vind het een mooi document. Voor mij geeft de samenlevingsvisie iets over: wat is de stand van zaken op dit moment. Dat konden we heel mooi terug vinden. Het is heel algemeen, dat ben ik het wel eens met GL, maar volgens mij is het ook wel bedoeld als zodanig. Later in de toekomst, als we echt beleid gaan maken op deeltrajecten, of het nou over ouderen gaat of jeugd of wat dan ook, dan gaan we pas echt de diepte in en details in. Daar moet die ambitie uitspreken van Lansingerland, denk ik. Ik vind het een mooi toetsingskader voor nieuw beleid, dat we samen gaan maken met zijn allen. Het bouwt ook voort op de vorige visie versterken van veerkracht. Dat is ook de basis, de Lansingerlandse standaard. Van 2018-2022 vind ik wel een periode apart, we gaan nu van 2022-2026, terwijl we al in 2023 zitten. Dat vind ik wel een heel lange periode. Ik sluit me ook aan bij L3B en CDA, maar ik heb het idee, daar wil ik duidelijkheid van de wethouder van, dat we wat vaker dingen gaan toetsen. Dat we niet hoeven te wachten tot het einde van deze raadsperiode. Ik heb wel wat gelezen, maar ik wil duidelijkheid hebben of dat klopt. Ik zou dan eerder dan over 3 of 4 jaar hierop terug willen komen om te kijken waar we staan. Een kompas, een afwegingskader om nieuw beleid te gaan maken met zijn allen. Ik vind het positief. Ik ben er heel blij mee, WIJ is er blij mee, dat dit er is. Nogmaals, in de toekomst moet uitwijzen hoe dat precies in de praktijk gaat uitlopen. We hebben de laatste keer gemerkt, dat het niet allemaal heel makkelijk gaat, om dat te toetsen als we beleid gaan maken met zijn allen of om het eens te worden met elkaar, omdat iedereen toch zijn eigen politieke voorkeur heeft. Voor ons, de VVD zei dat het heel erg past bij hun liberale gedachtengoed, maar in principe past het ook bij ons DNA, dat vind ik wel apart. Ik kan me heel goed herkennen in deze visie, waar het om gaat. Mevrouw Draak: Ik ben benieuwd waarom meneer Afalah dat apart vindt, want als het gaat over samenlevingszaken, dan vinden de VVD en WIJ elkaar toch wel vaker naar mijn idee. De heer Afalah: Ja, dat is ook zo. Wij zijn alleen wel iets meer van alle groepen de kansen geven die ze verdienen. En bij de VVD heb ik nogal eens het idee dat sommige groepen niet helemaal terug komen in hun beleid. Dan gaat het met name om de mensen die iets kwetsbaarder zijn, die dus niet voor zichzelf kunnen opkomen, maar misschien zit de VVD in Lansingerland daar anders in, dat zou best kunnen. Mevrouw Draak: We gaan mijn tijd daar verder maar niet voor gebruiken, maar laten wij maar eens koffie gaan drinken, want ik denk dat ik nog wel het e.e.a. kan uitleggen over hoe de VVD erin zit. Wat u zegt, dat klopt niet. De heer Afalah: Of het klopt wel, dat we het wel vanuit verschillende perspectieven kunnen lezen, zo'n samenlevingsvisie. Dat is ook wel mooi, dat iedereen zich erin kan herkennen. Ik heb ook wel wat kanttekeningen. De voorzitter: U moet uw eerste termijn gaan afronden. De heer Afalah: Dat ga ik doen, even heel kort. De term 65-plusser, daar hebben we het over gehad, dat komt veelvuldig voor, niet alleen in dit stuk, maar in meer beleidsstukken. Ik zou heel graag, het wordt vaak wat negatief bekeken, daar bedoel ik mee: dan gaat het om vergrijzing, de zorg. Maar ik zou echt wat meer de kracht van de 65-plusser terug willen laten komen. Misschien is dat niet voor deze visie, maar zeker als het straks over de ouderen gaat, de visie over ouderen, om de kracht van de 65-plusser daarin terug te laten komen, want de 65-plusser van nu is absoluut niet die van 20 of 30 jaar geleden. Wat ik ook dingetje vind, en dat doet niets af aan de samenlevingsvisie, maar het gaat om het onderdeel kansengelijkheid. De voorzitter: U had 3 minuten voor uw eerste termijn, inmiddels bent u over de 6 minuten heen. De heer Afalah: Het laatste punt, dat wilde ik echt gezegd hebben. Kansengelijkheid en de term over hoog, midden en laag opgeleid. Kunnen we alsjeblieft kijken of we die termen op een andere manier kunnen gebruiken, want het heeft een negatieve bijklank. Ik begrijp dat het CBS daarmee werkt, maar de vraag: zijn er alternatieven om dat soort termen eruit te halen? Dank u.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil voorop stellen, dat mijn fractie vindt dat bij het tot stand komen van deze samenlevingsvisie er een uitgebreid proces is gevolgd, een beeldvorming met veel ruimte voor input van de commissieleden en ook een goede oordeelsvorming over de uitgangspunten. We hebben zeker geen kritiek op het proces, we vinden het een overzichtelijk stuk en het is mooi vorm gegeven. Net als de heer Erwich ben ik best visueel ingesteld, dus dat is hartstikke fijn. Het gaat goed in Lansingerland, dat lazten wij in bijgaande brief. Dat was een zinsnede waar meteen ons oog op viel. Een eerste observatie op grond van de indicatoren uit de barometer. Maar toch, ook hier in Lansingerland hebben we daklozen, we hebben eenzame ouderen en eenzame jonge mensen, we hebben mensen die in armoede leven, mensen die hun papierhandel niet op orde krijgen, die geen eigen woning hebben. Mevrouw Draak zei het al: door de groei van het aantal inwoners zullen we naar het gemiddelde trekken. Er zullen meer mensen zijn die zorg en ondersteuning gaan vragen in de toekomst, een huis zoeken enzovoorts. Het gaat lang niet met iedereen goed. Pech bestaat en dat vraagt om solidariteit. Wat de heer Xhemaili zei in de raadscommissie samenleving, toen we het over de uitgangspunten hadden, hij zei: neem de solidaire samenleving als uitgangspunt, want de WMO en de participatiewet zijn wetten waarbij de overheid op afstand staat en dat is niet toekomstbestendig en daar moeten we vanaf. Dat is niet als uitgangspunt genomen, daar zijn we helemaal niet chagrijnig over. Mijn fractie ziet ook, dat er moeite is gedaan om verbeterstappen te maken. In grote lijnen vinden we dit ook best een bruikbare kapstok voor het vaststellen en uitvoeren van ons beleid. Maar toch een aantal kanttekeningen ook. Er staat best veel in

beleidstermen misschien heel mooie, maar ook wel heel abstracte en heel hoogover taal in. Ik heb een vraag aan de wethouder, maar ook aan de andere commissieleden. Denkt u dat dit bij de uitvoering ook bruikbaar is, dit soort vrij abstracte taal? Kunnen de ambtenaren daarmee uit de voeten bij de uitvoering? Dan kom ik op de rol van de overheid. Die vinden wij onduidelijk. Valmir zei in zijn inbreng destijds: die overheid staat op afstand. Is die zorg nou echt terecht? Misschien zien wij dat zo en is dat niet zo, maar het staat er toch niet helder in. De ene keer bij bestaanszekerheid is de overheid voorspelbaar en betrouwbaar, dat vinden wij mooi, dat vinden wij belangrijk. Maar bij het principe samenleving aan zet, dan volgt de overheid, want de samenleving ontwikkelt zich autonoom. Dan bij het principe bewust kiezen, dan gaat het over kiezen tussen het zijn van een presterende of responsieve overheid. We houden continu aandacht voor uitvoerbaarheid van ons beleid, maar kunt u dan oog hebben voor de verschillende inwoners, kunt u maatwerk uitvoeren of is dat niet meer uitvoerbaar? Het blijft abstract en het geeft mij geen inzicht, dat ik er echt op kan vertrouwen dat de overheid dichtbij staat en maatwerk kan leveren. Tot slot in deze eerste termijn nog een ander punt. Ik wil eigenlijk het thema bestaanszekerheid verbinden aan het thema kansengelijkheid. Bestaanszekerheid vonden wij al niet zo heel fijn verwoord, het ging over eigen regie, zelfredzaamheid, dat vonden we eigenlijk niet zo passend. Het staat er nog. Bestaanszekerheid hangt er ook vanaf of je zelf in de eigen inkomen kunt voorzien. Dan kom je dus bij kansengelijkheid en daar staat: we werken aan een inclusieve samenleving, iedereen krijgt voldoende kans om mee te kunnen doen. Wij zouden dit liever veel specifiekere willen hebben, namelijk: iedereen krijgt de kans om zelf aan zijn eigen bestaanszekerheid te werken. Dan denken wij bijvoorbeeld aan een basisbaan, of dat ook mensen met een beperking mee kunnen doen, bijvoorbeeld met een betaalde baan. Bij bestaanszekerheid moet een koppeling zijn met mee kunnen doen en ook kunnen voorzien in je eigen bestaan. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Crossen: Dank aan alle commissieleden voor hun inbreng en het bestuderen van de stukken. Mooi om terug te horen dat de vormgeving bij u ook iets doet, dat is voor het team heel belangrijk, dat het een toegankelijk stuk is dat je er ook even makkelijk erbij pakt om te toetsen: hoe hadden we dat daar opgeschreven. Een aantal woordvoeringen herken ik heel goed, bij de beeldvormingen hebben we al dit soort discussies met elkaar gehad. Ik heb het voor mezelf vertaald in de woorden, sorry dat ik hoogover ga, van Herman Tjeenk Willink, die heeft zo'n leuk boekje geschreven: groter denken, kleiner doen. Daarin kan ik voor mezelf die samenlevingsvisie heel goed plaats. Samen met Divosa zijn 3 grote thema's opgehaald, bestaanszekerheid et cetera. En als Lansingerland hebben we veilige en leefbare wijken toegevoegd. Die grote thema's van Divosa zijn er en die moeten we op de één of andere manier kleiner zien te maken en dichtbij de burgers zien te brengen, dat heb ik van verschillende van u ook gehoord. Als wethouder, als raadslid heb je te maken met inwoners. Ze stellen een vraag en dan ben je benieuwd: hoe werkt dat beleid van de gemeente nu? Vandaar dat ik denk vanuit het motto van Herman Tjeenk Willink, wat ik heel belangrijk vind om hier op elk thema los te laten, want we kunnen er niet aan ontkomen, we zijn geen eiland, één van u noemde zelfs mondiaal, er zijn hele grote problemen die de samenlevingsvisie, wie weet zitten we volgend jaar in weer een andere situatie. We zien wat er gebeurt in de wereld, dat verandert voortdurend. Maar het is toch goed om elke keer vanuit dat hele grote toch weer terug te gaan naar het kleine lokale en daarover nadenken: wat doet dat met onze inwoners? Wat hebben wij nodig om daar richting in te kiezen. We zijn ook een groeiende gemeente. Een paar van u zei: we groeien naar een gemiddelde gemeente, dat betekent iets. Dat is ook één van de redenen om na te denken in deze samenlevingsvisie: wat betekent die groeiende gemeente over een aantal jaar voor al deze thema's, maar ook voor de ambtelijke organisatie, wat heb je daarvoor nodig. Daar zullen ook echt keuzes gemaakt worden, laat dat helder zijn. Als het aantal ouderen verdubbelt, die 65-plussers zullen volop ingezet worden, hier zit er ook één, ik ga nog even lekker door. Binnen die groep ouderen krijg je ook een groot verschil. Waar wij vroeger dachten: 65, dan schrijf je je in voor Hergerborch, dat was in mijn tijd, heel lang geleden. Dat is niet meer zo natuurlijk. Ik hoor zelfs van 80-jarigen die nog heel actief in de samenleving zijn en mensen helpen. Daarin gaat deze samenleving ook echt veranderen. Ik denk dat we daar heel hoopvol in mogen zijn, dat er altijd weer handjes komen die mensen kunnen helpen. Daarmee ga ik naar de verschillende woordvoeringen, want anders gaat het allemaal veel te lang duren, als ik zo lang ga praten, maar de samenlevingsvisie ligt dicht aan mijn hart in elk geval. Mevrouw Molenaar, dank voor uw complimenten. Toevoegen van veerkracht, daar had u een vraag bij, welke plaats heeft dat in het kompas. Het kompas is de manier waarop we nu vooruit kijken, het kompas. En veerkracht staat er gewoon, dat is de Lansingerlandse standaard, die blijft staan, dat is maatwerk voor alle individuele inwoners waar we de WMO op toepassen, jeugd, de participatiewet. Dat is de veerkracht, die blijft staan, u ziet dat ook in de omgekeerde pyramide, die basis is er. We gaan dus nu werken aan dat middenstuk: hoe kunnen we met elkaar organiseren dat het allemaal daar omheen georganiseerd blijft? Mevrouw Molenaar: Hartelijk dank voor het antwoord. Mijn vraag was vooral, maar misschien ben ik de enige voor wie dat niet zo duidelijk is. In de leidende principes en thema's komt dat onderdeel, dat dit de basis is, eigenlijk nergens meer terug. Daar ging mijn vraag eigenlijk over, want dat wordt dan

toch straks het afwegingskader voor het nieuwe beleid. Wethouder Cnossen: Even kijken, want dan praten we iets langs elkaar heen. Die veerkracht, die we in de vorige periode goed opgezet hebben met elkaar, de Lansingerlandse standaard, blijft gewoon. Dat is voor mensen die aan het loket komen, die met consultants spreken over een WMO-voorziening of een participatiewet uitkering, dat blijft er gewoon staan. Natuurlijk, deze gemeente hoort net als elke gemeente voor de individuele inwoners te zorgen, maar daar bovenop zie je de grote opgave van de hele samenleving om mensen in een positieve gezondheid ook weerbaar te houden. Daar gaat dit stuk over. Ik hoop dat ik u hiermee bereik. Die ondersteuning blijft gewoon zo staan, mevrouw Molenaar. In de nieuwe beleidsplannen gaan we dit inderdaad concreet toepassen, dus daar mag u ons op afrekenen, dat u daar elke keer zelf ook langs gaat en dat u ook zelf kunt zien hoe we dit gebruikt hebben. U had het over de evaluatie, daar kom ik bij de andere woordvoeringen op terug. Dank u wel, mevrouw Draak, ook voor uw positieve woorden. Heel fijn dat u en uw fractie zich er goed in herkennen. U noemt het zorgelijk dat we steeds meer naar het gemiddelde gaan. Ja, zorgelijk, het is een constatering, we zien dit gebeuren en daar zullen we het mee moeten doen. Inderdaad, die zin werd door één van u geciteerd in de brief: het gaat goed in Lansingerland. Ja, iemand die het voor het eerst las en al die cijfers las, ja, het gaat eigenlijk gewoon heel erg goed in Lansingerland op dit moment. Er zijn ook zorgen, maar dit is de constatering nu. Zijn we dan voorbereid op die toekomst, waar veel meer zorgvragen zullen komen? Wij bereiden ons daarop voor met deze samenlevingsvisie, omdat we zien dat we met de verdubbeling van het aantal ouderen keuzes zullen moeten maken wat we nog voor ouderen actief willen doen. Dat doen we aan de hand van die samenlevingsvisie. Een voorbeeld geef ik u, dat Aukje Bolle van het kunstgebouw mij gaf, zij inspireerde mij om met cultuur aan de slag te gaan. Ze zei: mensen die een kaartje kopen voor de Doelen en daar zelf naartoe gaan, daar hoeft je je als gemeente totaal niet mee te bemoeien, daar moet je ook niks van vinden, dat doen ze gewoon. Maar mensen die eenzaam zijn en die je kunt helpen met een cursus participatie in cultuur, daar moet je je wel op inzetten. Dat zijn de keuzes, die we gaan maken. Daarnaast, personeelstekort, al hebben wij voldoende consultants die de voorzieningen kunnen toekennen, dan zien we nog dat het aantal handen om deze mensen te helpen eigenlijk ook in de toekomst er niet zal zijn, dus wij zullen daar wel een koers in moeten uitzetten en meer een beroep moeten doen op mensen daaromheen, hun netwerk of dat mensen zelf dingen moeten blijven doen. Dat is dat voorbereiden op de toekomst. Dat doen we niet alleen als gemeente, ik vind het interessant dat we een netwerk hebben met het zorgkantoor en zorgverzekeraars en 3B Wonen om daar samen over na te denken. U vroeg om een A4 om de onderwerpen nog wat breder uit te werken. Ik vind het eigenlijk een heel positieve opmerking, want ik vind het zelf ook heel informatief om die verdeling te zien. Die ga ik terug mee nemen om te kijken per beleidsplan, of we daar nog iets meer in kunnen duiken. U geeft aan: waar gaat het geld naartoe? Dat wil je als gemeenteraad volgen in de monitoring, dus die neem ik mee om per beleidsplan daarop terug te komen. Welke 4 beleidsplannen, dat vroeg u aan mij. Dat zijn de beleidsplannen ouderen, daar zijn we al voorzichtig mee gestart, jeugd, veilige en leefbare wijken en dan hebben we er nog eentje, die ben ik even vergeten. Het komt, het zijn er 4, als ik het heb dan kom ik ermee. Participatie, ja, natuurlijk. Nog een aspect dat ik graag ambtelijk mee wil geven: juridische aspecten, die meldingen. Proactief. We zullen daarin meebewegen. Stel dat je nieuwe beleidsregels als college moet vaststellen, dan ga je uiteraard de samenlevingsvisie gebruiken. Gaan we dat proactief doen? Dat lijkt me niet handig. Op het moment dat er iets aan bod is om te wijzigen, dan ga je daarin de samenlevingsvisie meenemen. Mevrouw Gabin, u benoemt dat de opgaven complex zijn. Ik hoop dat u het college daar ook in kunt volgen, dat we toch proberen in die grote complexiteit toch wat wegen te vinden waarin we met elkaar op kunnen gaan. U zei: de gemeente moet de mens voorop stellen. Ja, dat ben ik het helemaal met u eens, mevrouw Gabin. Ik hoop dat, richting mevrouw Molenaar, voldoende is gebleken, dat altijd dat maatwerk voor de inwoner blijft. Die ene inwoner, die een beroep doet op de gemeente, die heeft alleen de gemeente aan wie die bijvoorbeeld bij de participatiewet een uitkering kan vragen, natuurlijk moet je daarvoor blijven zorgen. Dat staat zeker voorop. Maar het is wel zo, dat we inderdaad kijken naar de samenleving, waar spontaan goede dingen gebeuren. Als er een voedselbank is, hoeft de gemeente daar niets van te vinden, want de voedselbank is er. Dat bedoelen we met het volgen van dingen die in de samenleving gebeuren. Een goed werkende club bij de sportverenigingen, doet een beroep op ons met subsidies, dat is het faciliteren waarin je volgt. Maar ik hoef niet te vertellen welke trainer ze willen of hoe hun clubgebouw geverfd moet worden. Dat is echt aan die samenleving, dat is hiermee bedoeld. We moeten een betrouwbare overheid zijn, dat is voor mij één van de uitgangspunten, dat trouw zijn, dat burgers moeten weten waar ze aan toe zijn. Is dat dan zakelijk, zetten we de burger op afstand? Ik hoop dat ik duidelijk heb gemaakt dat daar gradaties in zitten. De burger die ons echt nodig heeft als gemeente voor zijn WMO-voorziening, nee, die zetten we niet op afstand. Maar de mensen die zichzelf prima kunnen redden, ik vind het goed om daar niet heel veel tijd in te steken, omdat ze het zelf kunnen en een beroep kunnen doen op een subsidiemogelijkheid die er is en dat zullen we dan toetsen aan de samenlevingsvisie. Draagt dit bij aan het vertrouwen van de inwoner? Ja, wij hopen dat wij met deze woorden in de samenlevingsvisie, nog vrij abstract, dat gaat concreter worden in de beleidsplannen, maar toch de mensen om ons heen kunnen laten zien waar we naartoe willen als gemeente. Die abstractheid is er nu nog, dat hebben we met elkaar gewisseld bij de

beeldvorming, maar dat zal steeds concreter worden. Ook in het gesprek met de partners, want besef ook, dat dit een samenlevingsvisie is, die via een bijzondere vorm van participatie, namelijk een dialoogvorm, tot stand is gekomen. Een aantal dingen hebben we landelijk opgehaald, van Divosa, maar heel veel ook van onze maatschappelijke partners. De adviesraad sociaal domein heeft heel vaak meegedaan in de dialogen, Welzijn Lansingerland uiteraard, welke partners hebben we nog meer, heel veel. De kerken uiteraard, bedenk het maar. Deze partners hebben we in dit deel van het proces betrokken in de dialoogvorm en heel veel woorden zijn ook daar vandaan gekomen. Op het moment dat we met de beleidsplannen aan de gang gaan, dan gaan we naar de inwoners. Eén van u vroeg heel concreet naar de adviesraad sociaal domein, die laten we mee adviseren om mee te kijken. In dit stadium hebben ze via de dialoog heel actief mee gedaan. Meneer Erwich, dank voor uw complimenten voor de vormgeving. Er is veel tijd aan besteed, dus heel fijn dat u dat zo benoemt. Communicatie met inwoners rechtstreeks, dat klopt. Hier zitten we wat meer op het niveau van de dialoog met samenwerkingspartners, met u als raad, met mensen uit het land, maar rechtstreeks met inwoners komt bij de beleidsplannen. U vroeg ook naar mijn mening, of de spreidingswet van invloed is op de samenleving. Ik sprak vandaag bij het algemeen bestuur van de GGD de wethouder uit Rotterdam Ronald Buijt, misschien heeft u in het nieuws gezien dat de wethouder daar grote zorgen uitsprekt over de almaar groeiende zorgkosten van de gemeente Rotterdam. Hij gaf: hoe krijgen we al die taken er nog bij? Dat het een zorg is, ja. Heeft het effect op de samenleving, ja. Maar ik zit ook wel zo in elkaar, moet ik eerlijk zeggen: wij moeten hier lokaal besturen, soms moeten we het doen met landelijke wetgeving, er zitten meer lastige dingen tussen. Dat laat ik in Den Haag. Uiteraard kunnen we allemaal proberen dat te beïnvloeden, maar dat mensen ergens moeten wonen, dat is zo, dat heeft effect. Evaluatie, daar heeft een aantal van u naar gevraagd. Dat hebben we zo opgeschreven, omdat het mooi is om aan het eind van deze periode te evalueren om het volgend college ook weer de kans te geven misschien eens een andere koers in te zetten, het gaat echt over de koers. Maar uiteraard gaat u jaarlijks volgen via de monitoring of er bijgesteld moet worden. De wereld is zeer in beweging, er kan volgend jaar iets anders nodig zijn. Dat was een mooie opmerking van u: gaan we in toekomstige raadsvoorstellen dit terug zien? Het antwoord is: ja. Dat hebben we niet voor niets. Als we met elkaar over de omgevingsvisie gaan praten, dan moeten we dit er ook bij pakken: hé, past dat? Mevrouw Heijblom, ook dank voor uw woorden. Inderdaad, goed geconstateerd, dat we echt de Lansingerlandse accenten, de leefbaarheid en veiligheid, hebben toegevoegd aan de grote landelijke thema's. Tot nu toe is dat een terrein waar we nog eens met elkaar over na kunnen denken, wat we in die wijken kunnen doen. Mevrouw Bouman vroeg zich af hoe we dit meer smart kunnen maken. Via de beleidsplannen willen we ook daar inzicht geven en gewoon blijven volgen via de begroting, want dat is toch wel de systematiek, de prestatie-indicatoren wat we hiermee bereiken. De CBS-cijfers die u ziet zijn mooie, objectieve gegevens van buiten om ons aan te spiegelen. Niet alleen in de begroting, maar uiteraard via de beleidsplannen gaat u concreet nog meer zien en dat gaat u als raad vaststellen en ook volgen hoe we dit voor elkaar krijgen. Over evaluatie zei ik net iets, via de monitoring, dat is elk jaar het moment om met elkaar het gesprek te voeren: zijn we nog op koers, wijst het kompas nog de goede kant op? U vroeg ook naar prioritering van beleidsplannen. Ik gaf al aan, met het ouderenbeleidsplan zijn we bezig. Het is wel de bedoeling om dit en komend jaar alle 4 de plannen klaar te hebben, anders is de collegeperiode al weer bijna voorbij, dat moeten we ook niet hebben. Laten we daar druk op houden en het misschien wat beperkter doen en niet eindeloze stukken schrijven, want dat is helemaal niet nodig. U miste de reactie van de ASD, de adviesraad sociaal domein, ik denk dat ik daar voldoende over gezegd heb. Zij hebben meegedaan in alle dialogen. U heeft ze ook gezien bij de beeldvorming, maar op dit moment niet een apart advies gegeven, dat komt per beleidsplan. Mevrouw Bouman: In het verleden bij het 'versterken van veerkracht' en de nodige nieuwe visies, daar heeft de ASD gevraagd en ongevraagd advies gegeven. Ik kan me herinneren dat dat heeft plaats gevonden. Ze hebben wel meegedaan en ze zijn bij de beeldvorming geweest, maar het zou wel prettig zijn als er dan ook het e.e.a. aan hen gevraagd wordt: hoe denkt u erover? En dat het college reageert op hun advies. Ik mis dat. Ik vraag dus: waar is het advies van de ASD? Wat is hun betrokkenheid? De adviesraad was een tijd niet compleet. Hoe zit dat? Wethouder Cnossen: Uw vraag is helder. Ik heb toegelicht hoe we de adviesraad sociaal domein er voortdurend bij hebben betrokken. U refereert aan de periode dat de adviesraad wat minder bezet was, toen hebben we daar ook gesprekken over gevoerd, dat heb ik hier ook teruggekoppeld. Dat de adviesraad er behoefte aan heeft, dat ze niet alleen een stuk, een verordening op hun bureau krijgen, maar dat ze juist meer aan de voorkant met de medewerkers, die u daar ziet zitten, het gesprek willen voeren over het beleid dat wordt ontwikkeld en op die manier hun invloed willen uitoefenen. Dan ziet u niet onmiddellijk welk stukje daar vandaan komt, maar een dialoog zegt ook genoeg, want een dialoog is naar elkaar luisteren en dingen van elkaar meenemen. Daar hebben ze echt een grote rol in gespeeld. Bij de beleidsplannen zult u een advies van hen zien met een reactie van het college. Mevrouw Bouman: Niet over de ASD, want daar heb ik zo mijn eigen visie en mening over. Even nog over de personele bezetting. Er staat een heleboel op stapel, dat begrijp ik, maar is het e.e.a. echt te realiseren t.a.v. de problematiek die er is? Er moet een aantal plannen komen, gaat dat echt lukken? Volgens mij is er een probleem. Wethouder Cnossen: Wat ik in eerdere vergaderingen al verteld heb, inderdaad, bij de echte concrete WMO-aanvragen, aanvragen voor

jeugd, daar zit het probleem. De consultants zijn heel moeilijk aan te vullen, maar dat gebeurt ook bij de bestemmingsplannen, waar we ook wachtlijsten hebben. Daar concreet. Wat ik hier nu vertel over die beleidsplannen, die we in petto hebben voor u, dat is uiteraard afgestemd met de directeur en ook de medewerkers, dat dit ook haalbaar is, anders zou ik het hier niet vertellen, dat zou een beetje raar zijn. Toch nog heel even over de adviesraad sociaal domein, excuus, een klein uitstapje nog. Ze zijn speciaal voor het sociaal domein, terwijl de samenlevingsvisie nog breder is dan alleen het sociaal domein. Nu houden we erover op, voldoende. Ik ga richting de fractie van WIJ, de heer Afalah. Bouwt voort op veerkracht, dat was geen vraag. U had het over CBS-cijfers, waar bepaalde termen worden gebruikt van hoog, middel en laag opgeleid. Daar zijn betere voor, zoals praktisch geschoold. Maar omdat we die CBS-termen gebruiken om de cijfers te laten zien, hebben we ons daar wel bij aangesloten om het herkenbaar te houden, maar u heeft gelijk. Laten we opletten met elkaar, dat we de goede woorden gebruiken, want er zit heel veel in woordkeuze om goed aan te duiden over wie we het hebben. Dat vind ik een mooi aandachtspunt, dat u meegeeft. Ik dacht dat u nog een vraag had, maar die hoor ik dan in de tweede termijn. Mevrouw Verhoef, is dit bruikbaar bij de uitvoering als de beleidstermen zo abstract zijn? Met elkaar hoop ik dat we dat de komende tijd gaan zien, dat zal echt concreet worden in de beleidsplannen, dus laten we dat maar gebruiken als bewijs dat het werkt. Als het niet werkt, komen we elkaar vanzelf tegen. U had opmerkingen over de verschillende rollen die de overheid heeft. Heel belangrijk dat die overheid dichtbij is, wat mevrouw Gabin ook aangaf. Maar inderdaad, de overheid is niet altijd voor iedereen precies hetzelfde. Wij kunnen die keuze maken. We gaan reageren op wat er gebeurt met bijvoorbeeld subsidie te geven of we zijn de presterende overheid voor de mensen die afhankelijk zijn van ons, waar we gewoon wetgeving voor hebben, wat de gemeente moet. En maatwerk blijft gewoon, dat onderste stukje veerkracht staat er en dat blijft er. De discussie over bestaanszekerheid hebben we inderdaad al vaker met u gevoerd. Bestaanszekerheid is in deze samenlevingsvisie het begrip, niet alleen inkomen. Ik vind bijvoorbeeld een woning heel belangrijk voor bestaanszekerheid. Hoeveel mensen hebben op dit moment een tijdelijke huurwoning? Stel, je woont daar met je kinderen, zij zitten op een basisschool, dat geeft geen bestaanszekerheid. Bestaanszekerheid heeft iets van duurzaamheid, dat je met elkaar iets op kunt bouwen in een buurt, relaties op kunt bouwen. Eigenlijk nog meer dan wat u aangeeft, een eigen inkomen, dat zit er natuurlijk ook in. Die kansengelijkheid, de kans om mee te doen, dat zit ook in het maatwerk van de wetgeving die we gewoon uitvoeren. Zelf aan het werk gaan en een basisbaan staat hier niet in, daar heeft u gelijk in, maar het mee kunnen doen zit in de WMO, dat is eigenlijk de oudste term van de WMO. Ons begrip bestaanszekerheid is dus eigenlijk iets breder dan wat u aangeeft. Dan ga ik stoppen.

De voorzitter: Ik hoop dat dat alleen stoppen met de eerste termijn is. U had het net over 65-plussers die nog even doorgaan, ik schrik er bijna van. Alvorens wij naar de tweede termijn gaan, wil ik u in overweging geven, dat ik van een enkeling al helder heb gehoord wat u qua besluitvorming wenst, of het als hamerstuk naar de raad kan of dat moties of amendementen in voorbereiding gaat nemen. Dat wil ik wel graag van u horen deze tweede termijn. Om volstrekt andere redenen, dat heeft te maken met een kleine noodzaak, ga ik de vergadering voor enkele minuten schorsen. Ik kom zo bij u terug voor de tweede termijn. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De voorzitter: Na deze schorsing van enkele minuten zie ik in ieder geval alle fracties weer vertegenwoordigd, daarmee heropen ik de vergadering.

Tweede termijn

Mevrouw Molenaar, CU: Allereerst wil ik de wethouder hartelijk danken voor de antwoorden op de eigen vragen, maar ook op de vraag die ik stelde aan L3B, aan de heer Erwich. We hechten er toch nog aan als fractie van de CU om te zeggen, dat wij de inclusieve samenleving waarin iedereen ertoe doet heel belangrijk vinden, dus ook als we anders gaan uitkomen met gemiddelden of als er door de spreidingswet andere groepen inwoners hier komen. Wij zijn juist heel blij dat de samenlevingsvisie nu een heel duidelijk uitgangspunt is van hoe we met elkaar en ook met de nieuwe inwoners omgaan. Dat wilde ik graag toegevoegd hebben. Het is wat ons betreft een hamerstuk.

Mevrouw Draak, VVD: Wethouder, erg bedankt voor de uitvoerige beantwoording. Wat ik wil toevoegen, de meeste commissieleden en de wethouder hadden het wel goed begrepen, maar wij hebben dus geen zorgen perse over dat we meer naar het gemiddelde gaan vanwege de mensen of de problematiek, maar meer vanwege de zorgvragen die eraan zullen komen. Dat nog even voor de notulen. Wat ons betreft is wat vaker evalueren ook prima. Verder is het een hamerstuk.

Mevrouw Gabin, GL: De wethouder had het over groter denken en kleiner doen, daar staan wij pal achter. Maar dat grote denken, een stip op de horizon, zien wij onvoldoende terug in de visie. Hoe dan ook, de samenlevingsvisie is een startpunt. Wij onderschrijven het belang om de visie periodiek te evalueren en te monitoren en de visie waar zo nodig aan te scherpen. Kritisch kijken of de visie nog wel past op de samenleving en Lansingerland de wenste richting op krijgen. Dus het is voor ons een hamerstuk. Wij willen de wethouder bedanken voor de uitgebreide beantwoording.

De heer Erwich, L3B: Dank aan de wethouder voor haar duidelijke en uitgebreide toelichting, maar ik heb nog wel een vraagje. Er is aangegeven dat gehandicaptenbeleid ook een plek krijgt in deze samenlevingsvisie. Het kan zijn dat ik het gemist heb, maar als ik de uitgangsnoot lees, vermoed ik dat dit valt onder de noemer 'we werken aan inclusieve samenleving'. Binnen dat thema van kansgelijkheid. Maar klopt dat? Wordt het dan als vast punt mee genomen in alle beleidsstukken? Of komt er nu inderdaad een inclusie-agenda, waarin we praktisch invulling geven aan wat we vandaag besproken hebben met concrete acties en duidelijke rolverdeling? Dank u wel. De voorzitter: Als er een antwoord op komt van de wethouder, is het een hamerstuk? De heer Erwich: Als het een heel goed antwoord is, dan wordt het een hamerstuk.

De voorzitter: Mevrouw Heijblom had al aangegeven, dat het een hamerstuk is. Ik zie haar knikken.

Mevrouw Bouman, CDA: Dank aan mevrouw Cnossen voor de beantwoording van de vragen die ik had. M.b.t. de participatie t.a.v. de ASD, daar heb ik zo mijn zienswijze over. Gevraagd en ongevraagd. In mijn optiek is er wel e.e.a. naar voren gebracht, dus ik vraag de wethouder of er nog even een reactie op kan komen. Voor ons is het een hamerstuk.

De heer Afalah, WIJ: Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik weet niet of het helemaal beantwoord is, maar ik had een opmerking over de term 65-plusser en hoe we hen positief in zo'n samenlevingsvisie kunnen plaatsen. Of dat het juist iets is wat terug gaat komen bij ouderenbeleid, waar we mee aan de gang gaan. Voor de rest, voor ons is het een hamerstuk. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil de wethouder ook bedanken voor haar uitgebreide beantwoording op al onze punten en vragen. De wethouder heeft veel vertrouwen in het stuk, het gaat goed, er komen ook moeilijke tijden aan, maar we zijn goed voorbereid op de toekomst, hoor ik haar in grote lijnen zeggen. We bereiden ons met die samenlevingsvisie voor op de problemen, we moeten keuzes maken, mensen moeten zelf meer dingen gaan doen. Het klinkt allemaal heel logisch en ook begrijpelijk, de overheid kan verschillende rollen hebben, soms dichtbij, soms veraf. Ook dat kan mijn fractie heel goed volgen. Maatwerk blijft, gelukkig maar. Bestaanszekerheid is breder dan alleen in komen. Ik kan het rationeel allemaal volgen. Wat ik ook kan volgen is het woord concreet in de beleidsplannen. Daar zit de crux, daar zullen we dan secuur naar kijken. We hoeven ze niet vast te stellen, dat weet ik, maar we zullen er wel goed naar kijken. Het mag voor ons een hamerstuk zijn, maar het voelt voor mij een beetje: het is een stuk zeep, het ruikt heel lekker, het is een heel mooi stuk zeep, maar als je niet oppast glipt het door je vingers. Daarom zijn die beleidsplannen zo belangrijk. Ik bedoel dat niet heel negatief, het zijn mooie woorden, maar houd het stuk zeep vast. Ik hoop dat dat in de praktijk goed gaat uitpakken. Dank u wel.

Wethouder Cnossen: Ik zat nog even over dat stuk zeep na te denken, maar dat doe ik straks weer. Richting mevrouw Bouman, wij praatten net even langs elkaar heen. Er is inderdaad vanuit de adviesraad sociaal domein een reactie gekomen. Ze hebben meegedacht en ze hebben op een aantal teksten een reactie gegeven, maar geen advies. Vandaar dat wij net even langs elkaar heen spraken. Zij zijn daar helemaal over bijgepraat, dat zij bij de beleidsplannen echt die actieve rol krijgen wat dan ook zichtbaar wordt richting u. De beleidsplannen worden weldegelijk door de raad vastgesteld, dat hoorde ik één van u zeggen. Meneer Erwich had een vraag, de inclusie-agenda. Uw fractie heeft de motie quick scan ingediend. Het was nog heel veel werk om dat uit te werken, ik heb daar een mooi stuk over gezien dat binnenkort richting de raad komt. Daarin wordt dat helemaal uitgewerkt, die inclusie-agenda. Het ging uit van de Verenigde Naties, dat handvest, maar eigenlijk is het steeds breder geworden, van handicap, naar gender, naar sekse, van alles. Dat is heel breed uitgewerkt en dat moet inderdaad een plek krijgen in die inclusieve samenleving, dus we willen het wel in de samenlevingsvisie hebben. Aan de hand van dat document moeten we met elkaar eens even kijken hoe we het kunnen volgen. Ik weet van een aantal gemeenten, dat ze een soort nulmeting maken en dan per jaar volgen hoe dat gaat. Maar dat komt nog naar uw raad toe. En de 65-plussers, ik ben toch zo positief geweest. Ik stop ermee.

De voorzitter: E.e.a. gehoord hebbende concludeer ik wij de samenlevingsvisie als hamerstuk naar de eerstvolgende raadsagenda brengen. Allen dank voor de inbreng.

7. Actualiteiten uit het college

Wethouder Hoek: Ik heb u toegezegd om u maandelijks bij te praten over de energiearmoede, dus dat zal ik ook deze keer doen. De constatering is, dat de energietoeslag goed gebruikt wordt. 1.805 huishoudens kregen de toeslag toegekend. Dit is een bereik van ongeveer 95%, dus dat is een goede score denken wij. We kregen 1 aanvraag bijzondere bijstand gestegen energiekosten, 1. Signalen van vroegsignalering blijven stabiel vergeleken met afgelopen maanden. Dat was er in januari 81 en 83 in december. Het aantal aanmelding m.b.t. schuldhulpverlening blijft ook stabiel. Sinds 7 februari, dat is u misschien niet ontgaan, is er een landelijk, tijdelijk noodfonds energie beschikbaar voor huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten. Dat gaat wel tot 200% van het sociaal minimum. Dat is een landelijk initiatief, dus mensen moeten zich ook via een link aanmelden. We hebben het over een inkomen van € 2.980 bruto voor een alleenstaande en € 3.794 voor samenwonenden. De nieuwe wet energietoeslag 2023 gaat vooralsnog op 1 juni 2023 in. Uiteraard bereiden we ons hierop voor, daar zijn we op dit moment mee bezig, zodat de hiervoor benodigde beleidsregels voor 1 juni klaar zijn, zodat we dan direct met de uitvoering aan de slag kunnen. Het rijk biedt de mogelijkheid om alvast € 500 van de energietoeslag 2023 als voorschot ambtshalve toe te kennen aan huishoudens, die in 2022 de energietoeslag hebben ontvangen. Het college is op dit moment deze mogelijkheid aan het uitwerken en komt hierop bij u terug zodra er meer bekend is. We proberen dat in ieder geval voor 1 juni te regelen. De voorbereiding voor de inzet van energiecoaches voor huurwoningen is bijna afgerond, eind februari gaat de communicatiecampagne hierover van start. Er komt een collectieve inkoopactie isolatie voor koopwoningen. Dit wordt in diezelfde communicatiecampagne meegenomen. Dat voor wat betreft de energiearmoede. Gisteren is er ook al aandacht besteed aan de brand bij BVCB. Als wethouder sport ben ik nauw betrokken namens het college bij deze vereniging. Ik moet zeggen, de fase van echt rouw is afgesloten. Op z'n Rotterdams worden de mouwen nu opgestroopt. Er zit heel veel energie in de vereniging, dat is mooi om te zien. Zondag was ik er, dan zie je een hele hoop verdriet. Gisteren was ik er en dan zie je toch ook weer heel veel slagkracht. De eerste prioriteit van de vereniging is om onze jeugd weer te laten voetballen, dat is natuurlijk een heel mooi streven. Dit weekend worden alle wedstrijden nog uit gespeeld, maar wel gespeeld worden. Daarna wordt een inspanning gepleegd om zo snel mogelijk weer het reguliere programma te volgen. Als college hebben we gezegd: als je dit als vereniging overkomt, dan moeten ook wij de handen uit de mouwen steken. Dat betekent dat we heel erg faciliterend zullen acteren daar waar het gaat om het afgeven van een sloopvergunning. Wellicht dat de buitendienst ook nog kan betekenen, dus we zitten als college echt constructief in de wedstrijd om deze vereniging zo snel mogelijk weer verder te helpen. De vereniging waardeert de insteek van de gemeente, de samenwerking is goed. We hopen met zijn allen, dat ze snel weer in ieder geval weer met de herbouw kunnen beginnen. We hebben het deze week gehad over de spreidingswet, hij is hier vanavond ook een aantal keer aan de orde geweest. Ik zal net als met energiearmoede ook proberen om maandelijks een update te geven m.b.t. de spreidingswet. Het is een behoorlijke uitdaging, die voor ons ligt. Daarom vind ik het heel belangrijk om u zo goed mogelijk mee te nemen. Dat betekent ook als u zegt eens ergens te willen gaan kijken of behoefte heeft aan informatie, geef het aan, want ik vind het bijzonder belangrijk dat we samen als commissie maar ook als raad ook deze klus op een goede en constructieve manier gaan klaren. Op het moment dat er wat meer informatie voor nodig is of als u iets mist, dan houdt het college zich aanbevolen, want we hebben er alleen maar baat bij op het moment dat u goed bent bijgepraat, zodat we op een juiste en constructieve manier de juiste beslissingen kunnen nemen m.b.t. deze uitdaging, die vanzelf op ons pad komt.

Mevrouw Verhoef, PvdA: ik wil de wethouder bedanken voor de uitgebreide toelichting. Het ging over energiearmoede bij huishoudens, het ging ook over de vreselijke brand bij BVCB. Ik sprak u deze week informeel en u gaf toen aan, dat de landelijke ondersteuning vanuit het rijk voor sportclubs, die in energieproblemen mochten komen op zich laat wachten. U zei er nu niets over, kunt u daar nog iets over zeggen, want ik denk dat dat voor iedereen interessant kan zijn. Wethouder Hoek: Ja, dat kan ik zeker. We hebben ons als gemeente, toen we in oktober begonnen met het energievraagstuk, toen we hebben we daar ook de verenigingen in mee genomen. Mijn antwoord was toen, dat er een regeling komt, de zogenaamde TEK-regeling, tegemoetkoming energiekosten. We zouden gaan kijken: wanneer wordt die uitgerold en wat betekent dat? De ervaring leert dat die nog wel even op zich laat wachten. We hebben wel informeel een rondje gemaakt om te kijken of verenigingen in problemen zijn gekomen. Ik weet dat de PvdA actief mee aan de slag is geweest, dus ik heb ook de PvdA benaderd of ze signalen hebben. Het voordeel is vaak, in ieder geval de binnensportverenigingen hebben daar relatie weinig last van, omdat we de tarieven voor dit jaar niet verhoogd hebben en de stookkosten zitten in de tarieven. Dat is een mooi voordeel voor in ieder geval de binnensportverenigingen. De buitensportverenigingen zijn we in het verleden erg tegemoet gekomen om LED-verlichting te subsidiëren maar ook zonnepanelen. Dat zorgt ervoor dat ik een aantal verenigingen heb gesproken, die zeggen: eigenlijk valt het met de genomen maatregelen op dit moment mee. Ik merk ook dat verenigingen echt in de stand staan van: we willen het ook zelf oplossen, het is niet zo dat we meteen bij de gemeente aankloppen. De redelijkheid gebied ook te zeggen, dat alle verenigingen ons over het algemeen heel goed kunnen vinden. Als er iets met het gras

is of de doelpalen, weet ik veel, maar dat we nu nog niet actief benaderd zijn over dat het problemen oplevert. We hebben dat wel informeel gedaan door zelf het net wat op te trekken, maar mijn idee is dat verenigingen eruit komen. Neemt niet weg dat we nog steeds reikhalzend uitkijken naar de TEK-gelden. Ontegengesteld is het zo dat het wel op onderdelen gevolgen heeft en als we daar iets in kunnen betekenen dan zou dat mooi zijn. Op het moment dat een vereniging prima zelf overeind kan blijven, dan is dat een groot compliment waard in deze tijden.

De heer Afalah, WIJ: Bedankt voor de beantwoording. U had het over het voorschot van € 500. Kan het college niet iets meer ambitie daarin tonen door in plaats van 1 juni. Mensen zitten op dit moment met een probleem, de lage inkomens. Alles staat opgetuigd, de ambtenaren weten wat ze moeten doen. Ze weten precies welke mensen er recht op hebben. Kunnen we er nou niet gewoon voor zorgen dat die mensen binnen 1 of 2 maanden die toeslag van € 500 krijgen. Dan kunnen we daarna altijd de wetgeving afwachten vanaf 1 juni voor de rest van het bedrag. Dank u wel. Wethouder Hoek: Volgens mij heb ik niet anders gezegd. Het is juist onze insteek om sneller dan die 1 juni te acteren. Wat mij betreft vindt u mij aan uw zijde. We willen daar actief naar kijken om dat zo snel mogelijk te doen, absoluut. Daarom zijn we er nu al mee begonnen. De voorzitter: Actualiteiten zijn geen debat. Een verhelderende vraag kan ik toestaan. De heer Afalah: Kunt u een termijn aangeven, wanneer u daarmee terug komt? Dan kunnen we misschien wat dingen doen richting de volgende commissievergadering. Dank u wel. Wethouder Hoek: U probeert me nou een uitspraak te ontfutselen, dat dat voor de volgende commissievergadering geregeld is. Dat ga ik niet doen, maar ik vind het wel een mooie ambitie van mezelf, maar ik kan het niet toezeggen.

De heer Kampinga, VVD: Ik ben verheugd te horen, wat de wethouder vertelt over de energietoeslag. Ik was even benieuwd of het financieel tot nu toe een beetje loopt zoals het verwacht werd. Wethouder Hoek: Daar kan ik ja op zeggen.

Wethouder Cnossen: Drie korte punten. Met verwijzing naar de technische vragen van de VVD over Casa Cadanza, over de aanneemovereenkomst denk ik dat het goed is om hier te delen, dat er inderdaad wat vertraging zit bij de start van de bouw. De vertraging komt van de kant van de ontwikkelaar, die niet zo snel een technisch installatiebureau voor handen had, maar ik denk dat u daar voldoende over weet. Het is ons voornemen om u volgende maand weer wat breder te informeren over de voortgang, want de stoelen van meneer Erwich vragen ook nog om antwoord. Het zit in de pijplijn, ik vergeet u niet. Het volgende punt is van heel andere orde. De GGD, ik heb vanmiddag een algemeen bestuur gehad en daar hebben we gelukkig wel een knoop kunnen doorhakken over de 4-jaarlijkse begroting. Er is volgende week een raadsbijeenkomst. De opgave vanuit Lansingerland was nog niet overweldigend, je kunt hem ook digitaal volgen, die informatie heeft u. Ik wil u vast mee geven, dat ook in het algemeen bestuur er wel wat noten gekraakt moesten worden. Vanuit een heel positieve positie van de GGD die met 3.0 helemaal op de toekomst was voorbereid zaten we toch ineens in een positie waar veel achterstallig onderhoud was en een been bij moesten trekken om gewoon weer aan de basisnormen te voldoen. We hebben nu een scenario vastgesteld dat we daar inderdaad weer aan kunnen voldoen. De inwonersbijdrage gaat omhoog, maar er waren veel ambitieuzere plannen, dat gaat dus niet lukken. Het zou heel fijn zijn als u zichzelf goed laat informeren, zodat we bij de zienswijze dat gesprek hier ook kunnen voeren. Weer van totaal andere orde, ik vind dat ik nog één los eindje heb af te techten, ik kijk ook even naar mevrouw Bouman, over het Ezelsbruggetje. Ik heb de vorige keer verteld: ik ben niet in staat, het hoort niet bij mij om te vertellen wie de aanbesteding heeft gewonnen. Wat ik voor u heb gedaan, ik heb contact opgenomen met degene waarvan ik wist waar de aanbesteding naartoe was gegaan, boerderij Het Lansingerland. Mevrouw Gille heeft aan u een brief geschreven, mevrouw en meneer Gille kan ik u vertellen, deze staat bij de ingekomen stukken van de raad, waarin zij vertellen dat zij het Ezelsbruggetje overnemen, contact al hebben gehad met de huidige beheerder, dat vind ik één van de belangrijke dingen, die voor mij zwaar woog, die binnenkort alle verantwoordelijkheid aan hen overdraagt en mij daar in een apart appje voor bedankje. Dat hoeft hij niet te doen, want ik heb niets gedaan, maar ik was wel blij om dit te horen. Zij hebben mooie plannen, die ook in deze commissie samenleving heel goed ontvangen zullen worden, maar verder is het uiteraard een ruimtelijke procedure als zij daar iets willen. Dit als laatste keer over het Ezelsbruggetje en ik hoop op een heel mooie toekomst hier.

8. Actualiteiten uit de commissie

De voorzitter: Eén van u allen? Dat is niet het geval.

9. Verbonden partijen

De voorzitter: Hebben er nog vergaderingen plaats gevonden? Ook dat is niet het geval.

10. Rondvraag en sluiting

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil graag een rondvraag stellen namens de PvdA-fractie, maar ik stel deze vragen ook graag namens alle lesbische, homoseksuele en biseksuele personen, transmannen, transvrouwen en interseks personen, die ongetwijfeld hoopvol gestemd waren toen we als fracties in maart 2022 unaniem het regenboogstembusakkoord ondertekenden. Waarom is er in het zojuist gepresenteerde college werkprogramma geen plan van aanpak opgenomen n.a.v. het regenboogstembusakkoord, dat alle partijen hebben ondertekend? Wethouder Hoek heeft immers bij de behandeling van de begroting in de gezamenlijke commissies op 18 oktober 2022 een toezegging hierover gedaan. Waarom heeft het college de raad niet geïnformeerd dat er vertraging is opgetreden met het plan van aanpak? Wat is de reden van het niet actief uitwerken van het plan van aanpak, daar wil ik nog aan toevoegen maar dat stond er niet, in het collegewerkprogramma of anderszins? Wanneer en hoe gaat het college dan aan de slag met de afspraken die de partijen in het regenboogstembusakkoord hebben vastgelegd? Dank u wel.

Wethouder Crossen: Dank u wel, mevrouw Verhoef, voor het stellen van deze vragen. Ja, ik merk nu dat we dat zijdelings richting de heer Erwich enigszins verteld hebben. Er was inderdaad een toezegging van wethouder Hoek, maar in de samenlevingsvisie heb ik besproken hoe we dit hier een plek in kunnen geven aan de hand van de quick scan, die de raad in een motie aan het college heeft gevraagd. De quick scan is een heel uitgebreid document geworden, waar juist ook uw elementen heel goed in verwerkt zijn. We merken een aantal andere dingen op, waar we in Lansingerland echt wel meer aandacht aan moeten geven. De quick scan is dus afgerond. Het college moet daar nog een besluit over nemen, een standpunt met actiepunten die we in gang willen zetten. Ik gaf richting L3B ook aan, we moeten ook iets kunnen volgen. Daarin komen we dus zo snel mogelijk bij u terug, hoop ik. Eigenlijk hadden we dit bedacht gelijk met de samenlevingsvisie, zodat u het in één keer kunt zien. U vroeg ook al naar personeel en krapte, een aantal mensen is ingezet voor Oekraïne, voor het Loo et cetera, daarom is dit iets langer blijven liggen, maar het is wel een heel uitgebreid document geworden. Ik hoop dat we op dat moment al uw vragen daarin kunnen beantwoorden.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Een korte vervolgvraag. Dank aan de wethouder. Ik had het helemaal gemist, dat ik nu ineens in een quick scan terecht was gekomen in plaats van gewoon een duidelijk plan van aanpak. Wanneer kunnen wij de uitkomsten van de quick scan verwachten? Daar komen aandachtspunten uit of actiepunten. Komt er dan een apart plan van aanpak? Of wordt het in de samenlevingsvisie nog ingebracht? Ik heb daar het woord homoseksueel, biseksueel of lhtbi volgens mij niet gezien. Wanneer brengen we dat er dan in?

De heer Lieverse, CU: Omdat mevrouw Verhoef terecht zei dat alle 8 fracties het regenboogakkoord ondertekend hebben, daar hoort de CU ook bij, wil ik toch een opmerking maken voordat ik een vraag toevoeg. In de CU-achterban is wel discussie ontstaan rond het regenboogakkoord en de ondertekening die wij gedaan hebben. Sommigen hebben daar toch bepaalde zorgen over, met name als er een cancelcultuur kan ontstaan, waarbij andersdenkenden om het minste of geringste het zwijgen wordt gelegd en als er termen vallen als homofoob en transfoob. De vraag die ik aan het college wil stellen: hoe houdt het college rekening met deze inwoners, ook al lijken ze een minderheid te zijn?

Wethouder Crossen: Even terug naar mevrouw Verhoef, hoe gaan we dit volgen? Ik vertelde al dat die quick scan een instrument is om juist via een soort nulmeting te gaan volgen wat je op bepaalde terreinen bereikt. Een vanzelfsprekend voorbeeld is toegankelijkheid van het gemeentehuis, u heeft ook iets gelezen over verkiezingen, dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn en meedoen. De groep waar u op doelt komt daar ook nadrukkelijk in voor, dat vertelde ik ook al richting meneer Erwich. Het lijkt me echt goed om op dat moment daarover verder te praten. Ook naar een uitvoering, een plan van aanpak, daar met elkaar over te spreken. Ik heb het nu nog niet in het college gezien, het is nu februari, dus laat ik het op Q2 houden, maar eigenlijk was de planning dat u het al had gehad, dat had dit gesprek ook wat makkelijker gemaakt, want voor het college is dit wel onderdeel van de inclusieve samenleving, dat we met alles rekening houden, maar ook met verschillende religieuze en culturele achtergrond, want daar kunnen we ons in Lansingerland ook nog een beetje bijtrekken. Dan meneer Lieverse, houdt het college ook rekening met de punten die u noemde? Ik denk dat we het gesprek n.a.v. die quick scan daarover moeten gaan voeren. Hoe gaan we hier in Lansingerland met elkaar mee om? Het college zal uiteraard met een voorstel komen, maar ik vind het belangrijk om juist dat uit de raad te horen en om er met elkaar over na te denken, hoe we dat op moeten pakken.

Mevrouw Gabin, GL: In navolging van Amsterdam en Rotterdam doneren ook de gemeenten Utrecht, Angerlo, Maassluis, Schiedam, Deventer, Arnhem, Zeist, ieder uur worden dat alsmaar meer gemeenten, per inwoner € 1 voor hulpverlening in Turkije en Syrië. De 2 landen zijn getroffen door zware aardbevingen, de vreselijke beelden hebben we allemaal gezien. Het aantal doden is opgelopen tot meer

dan 20.000 slachtoffers. Is het college bereid om ook een steunbedrag van € 1 per inwoner over te maken op giro 555 of het Rode Kruis voor hulpverlening in Turkije en Syrië. Wanneer het college daartoe niet is bereid, heeft het college nagedacht over lokale initiatieven, zo ja, welke?

Wethouder Hoek: Het is in ieder geval een hele warme oproep, laat dat heel duidelijk zijn. Maar goed, u als raad heeft budgetrecht en het is dus ook aan de raad om een meerderheid te organiseren om dit voor elkaar te krijgen. Het staat u vrij om met een motie te komen. Als daar een meerderheid voor is, zullen we die uitvoeren. Ik moet wel een paar kanttekeningen maken. Misschien moeten we een keer een principiële discussie voeren over hoe wij omgaan met zaken die in de wereld plaats vinden. Hier hangt de Oekraïense vlag, maar er is ook oorlog in Jemen, Nigeria, Somalië, Syrië, Zuid-Sudan, Congo, Ethiopië en ga maar door. Aan de andere kant is het ook zo, toen Haïti helemaal in puin lag, toen hebben we ook niets gedaan. Maar het is absoluut u als raad die aan zet is. Ik vind wel, dat zou een meegever zijn, laten we daar eens een principiële discussie over voeren hoe wij daarin willen acteren. Het is nu een beetje ad hoc, heb ik het idee. Maar nogmaals, u staat er als raad vrij in, u heeft budgetrecht, dus op het moment dat er een meerderheid in deze raad is, dan zou ik een motie opstellen. Ik hoor ook mensen in de samenleving, daar moeten we het ook aan uitleggen: allemaal leuk een aardig, maar ik moet naar de voedselbank. Om de hele discussie wel wat in perspectief te zetten, dat dat ook een waarheid is. Ik kan mijn huis niet meer betalen, ik slaap in mijn auto. Ik vind dat ingewikkeld, daarom wil ik aandringen op een wat meer principiële discussie, waarin we dit wat meer kunnen duiden, zodat we niet steeds in een ad hoc discussie komen van die wel en die niet, wel de Oekraïense vlag, maar niet de Zuid-Sudanese vlag. U als raad staat daar vrij in.

Mevrouw Gabin, GL: De gemeenten die ons voor zijn geweest, daar heeft het college van B&W besloten dat het stadsbestuur € 1 per inwoner zou gaan doneren. Het college van burgemeester en wethouders vormt het bestuur van de gemeente, het college heeft dus eigenlijk bestuursbevoegdheid om tot dit besluit over te gaan. Daarbij valt een schenking onder een privaatrechtelijke rechtshandeling. De ramp raakt ons allemaal in de gemeente heel erg diep. Veel inwoners hebben verbondenheid met het rampgebied. Ik stel voor om hier nog eens dieper beraad over te plegen. De voorzitter: Met alle respect voor de ernst van de situatie en uw intenties, dit is de rondvraag, dat is geen discussiepunt. U kunt nog een verhelderende vraag aan de wethouder stellen. Mevrouw Gabin: Ik houd het hier bij, waarschijnlijk komen wij met een motie.

De heer Lieverse, CU: Ik begrijp het voorstel dat de wethouder doet, of de uitnodiging eigenlijk, dat er een keer een principiële discussie gehouden moet worden. Maar ik ben benieuwd wat hij ziet in het verschil tussen een inhoudelijke discussie en het ingaan op wat hij ad hoc noemt, wat ook drama's zijn, die op ons afkomen.

Mevrouw Gielis, L3B: Ik heb een aanvullende vraag over de situatie in Turkije en Syrië. Er leven heel veel vragen in de samenleving: wat kunnen we doen, we willen wat doen. Als je op de website van de gemeente kijkt, dat kost niet heel veel geld, gewoon een knop: heeft u vragen, wilt u doneren, giro 555. Heeft u vragen over hoe dingen georganiseerd worden in deze gemeente, belt u dan dit nummer. Ik denk dat dat heel veel vragen over de organisatie in ieder geval wegneemt in de samenleving. De voorzitter: ik interpreteer dit als een vraag of het college bereid is dat te doen. Ja, oké, uitstekend.

De heer Lieverse, CU: Ik wil er geen debat van maken. Het ging mij erom, een principiële discussie, daar is alle reden voor, maar als er iets ad hoc is van een omvang waar wij nu mee geconfronteerd worden, dan vraagt dat om reageren. Vandaar het onderscheid, dat ik interessant vind, tussen de discussie op termijn een keer gaan doen en het kunnen reageren op zogenaamde ad hoc situaties.

Wethouder Hoek: Ik ben het met de heer Lieverse eens, dat is altijd een hele ingewikkelde natuurlijk. Wanneer zegt ons gevoel nou dat we moeten handelen en wanneer zeggen we nou: dat doen we uit een bepaald referentiekader. Ik denk dat er heel veel in de wereld aan de hand is. Ik denk dat het college een groot hart heeft net als u, alleen, weet je, je hebt wel met de lokale politiek te maken. Dat is een beetje het veld waar we mee te maken hebben. Ik vind het net als u een hele ingewikkelde. M.b.t. mevrouw Gielis: het gironummer staat al op de website van de gemeente Lansingerland. Particuliere initiatieven zullen wij zeker ondersteunen, we hebben dat in het verleden ook gedaan. In de brandweerkazerne konden voedselpakketten ingeleverd worden. Op het moment dat dit soort initiatieven ontstaan, dan zullen we zeker creatief kijken hoe we daar onze medewerking aan kunnen verlenen, dat hebben we in het verleden ook gedaan. Wat dat betreft vindt u mij aan uw zijde.

De voorzitter, om 23.25 uur: Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de rondvraag en daarmee ook aan het einde van deze commissie samenleving. Ik wil u weer hartelijk danken voor uw inbreng, voorbereiding en discussie. Ik sluit de vergadering. Prettige avond allemaal.